

שנתן ארבעים ושמונה אלף דולר, ועל משל ה'מרצדס'.

שאל אותי ראש הישיבה: "מה זה 'מרצדס'?"

השבתי לו שמדובר במכונית יקרה ביותר שעולה מאות אלפי שקלים.

"והיכן מוכרים מכונית כזו?" המשיך ושאל אותי, ואני השבתי לו,

שמן הסתם בתל אביב אפשר לקנות את המכונית היקרה הזאת.

"אם כך", אמר לי רבינו בחיוך, "קח אלף שקל, וסע לקנות את המכונית, אולי ימכרו לך..."

בזאת התכוון לומר לי, כי עלי לפתוח את המוסד עם הסכום הקטן שבידי. ואכן כך עשיתי, פתחתי את המוסד עם 'אלף שקל', ובחסדי שמים הוא הצליח מעל למשווער להוציא יקר מזולל, ועד היום הוא ממשיך להוציא פרות משובחים.

רבינו ראה באותם ארבעים ושמונה אלף דולר סייעתא דישימא מיוחדת, ולכן עודד אותי לפתוח. וכי בשביל לפתוח את המוסד צריך שיהיה בכיס מיליון דולר? אם יש כסף ראשוני פותחים וזוכים לסייעתא דישימא.

אגב, באותו תיכון שפתחנו למדה בחורה, שעל פי דברי המחנכת שלה, היתה מכינה את שיעורי הבית בשבת. הילדה לא הכחישה זאת, ואף סיפרה בגלוי ובהתרסה כי אכן, היא מכינה שיעורים בשבת... היתה שאלה האם לסלק אותה מהמוסד, כדי שלא תשפיע על אחרים, וכמובן שאלה כזו שיש בה דיני נפשות, הוגשה לפתחו של רבינו.

התשובה היתה חד משמעית: לשם כך פתחתם את המקום, להשפיע על בנות כאלה- "כי לכך נוצרתם", התבטא מרן.

חלף זמן, ושוב נכנסתי לרבינו וסיפרתי לו כי הילדה ממשיכה להכין שיעורים בשבת, ורבינו אומר לי: "הרי כבר היית כאן לפני שלושה חודשים ואמרתי לך 'כי לכך נוצרתם', ואם כן מדוע אתה שואל שנית?" אגב, בדקתי את התאריכים ואכן צדק רבינו, חלפו בדיוק שלושה חדשים מהפעם הקודמת בה הייתי אצלו.

סופו של הסיפור, אני הייתי בחופה של אותה תלמידה, באולם חתונות בבני ברק, כאשר החתן הוא בן תורה חשוב, עמל ומתייגע בתורה.

רק רבינו, בעינו הצופייה למרחוק, יכול היה לקחת אחריות כה כבדה ולהחליט כי הילדה תישאר בבית הספר, ובסופו של דבר תיכנס למסלול הנכון.

(מתוך הספר 'ומתוק האור' פניני הגרא"ל)

חלף זמן, ושוב נכנסתי לרבינו וסיפרתי לו כי הילדה ממשיכה להכין שיעורים בשבת, ורבינו אומר לי: "הרי כבר היית כאן לפני שלושה חודשים ואמרתי לך 'כי לכך נוצרתם', ואם כן מדוע אתה שואל שנית?"

יום, שאינו מתקבלות במוסדות הקיימים.

לארגונים השונים לא היה תקציב, והנה הזדמן לארץ יהודי עשיר מארצות הברית, שידו היתה פתוחה לצדקה. הוא ביקש ממני להתלוות אליו אל ראש הישיבה, וכאשר המתנו לפני חדרו, סיפרתי לו על התכנית לפתוח תיכון לבנות בצפון ועל הצורך בסיוע כספי. הוא האזין לבקשה ואמר לי שעל אף שכבר נתן כספים רבים, הוא מוכן לתת כסכום ראשוני ארבעים ושמונה אלף דולר, כדי שיפתחו את התיכון.

נכנסנו אל ראש הישיבה, סיפרתי לו על התרומה, והוא ברך את התורם. אבל כדי לפתוח מוסד כזה, צריך להיות מסונף לסמינר אחר, כדי לקבל רישיון חינוכי, ואחד ממנהלי הסמינרים איתו דיברתי, אמר לי שהסכום הראשוני שקבלתי הוא מזערי ביותר, כיון שבשנים הראשונות אין תקצוב ממשלתי, והעלויות הן גבוהות ביותר. כדי להמחיש לי זאת, אמר לי אותו מנהל: הסכום שקיבלת זה כמו שהיית נכנס לסוכנות 'מרצדס' ובידך אלף שקל, והיית מבקש לקנות רכב...

שבתי אל ראש הישיבה, וסיפרתי לו את הסיפור כולו, על הגביר

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכ"ה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לע"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

ה"חזון איש" נהג להתפלל בשקט, אולם לאחר שכל המתפללים סיימו את קריאת שמע, היו שומעים אותו אומר את הפסוקים האחרונים. ניגונו באמירת "ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם", עדיין חקוק בעצמותי. עד היום אינני יכול לשכוח את הערגה והשתפכות הנפש בהן הוא ביטא את המילים

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל על השפעת הצדיק על עולמם הרוחני של סובביו

"וַתֵּשֶׁא רַבֵּקָה אֶת עֵינֶיהָ וַתֵּרָא אֶת יִצְחָק" (בראשית כ"ד, ס"ד)

השפעתו של ה"חזון איש" בעולם היתה כבירה. האנשים שהסתופפו תחת כנפיו נעשו אחרים. מי שחי במחיצתו למד לסלוד ממידת הגאווה. כבוד נעשה לדידו דבר מאוס, שיש לעשות כל דבר כדי להתחמק ממנו. וכך גם לגבי שאר התאוות והבלי העולם הזה. משה רבינו אמר לעם ישראל: "מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה" (דברים י, יב). מקשה הגמרא (ברכות לג ע"ב), וכי יראה דבר פשוט היא? כיצד יתכן שמושה רבינו אומר לישראל 'מה כבר ה' שואל?' ועונה להם שהוא מבקש רק יראה?

מתרצת הגמרא, אכן, לגבי משה יראה מילתא זוטרתא היא. עבור משה יראת שמים היא באמת דבר פשוט. אך עדין הלא משה רבינו לא שמר את הדברים לעצמו, אלא דרש אותם בציבור. ואם כן חוזרת השאלה "וכי יראה מילתא זוטרתא היא?"

מתוך **האדמו"ר מקוצק זצ"ל**, שבעת שעומדים ליד משה יראה מילתא זוטרתא. מי שרוצה להגיע ליראה צריך להסתופף בקרבתו של משה רבינו. וכשרואים את ענוותנותו ויראתו, ממילא אין כל קושי לזכות לכך. והגדרה זו נכונה לגבי כל גדולי עם ישראל, שכאשר דבקים בהם מקבלים ממילא מידות טובות ונכונות.

אי אפשר לתאר מה היה ה"חזון איש" בשביל החוסים בצילו ואפילו צעירים וילדים. באותה תקופה שמעתי ממורי ורבי, **רבי משה יהושע לנדא זצ"ל**, שה"חזון איש" אמר לתלמידיו שהתגוררו בירושלים, שמי שיש לו מח בקודקודו לא יעזוב את ידיו ביתו של **הגרי"ז סולוביצ'יק זצ"ל**.

כיון שלמדתי בירושלים נשמעתי לעצה והשתדלתי להתקרב אל הרב מבריסק. בשבתות ובחגים התקיים מנין בביתו של הרב והשתדלתי להתפלל את כל התפילות בקרבתו. ולא חלפו יותר מכמה חודשים עד שהרגשתי בכל מצוה ומצוה רגש וחמימות גדולים מכל מה שידעתי עד אז.

מראה הרב מבריסק המדקדק בכל תיבה, הפחד שלו מעבירה... לא הייתי צריך כלום מלבד לראותו ולשמוע כיצד הוא מסביר בנעימות את פסוקי דזמרה.

הגמרא (ירושלמי ברכות פ"ד ז) אומרת: "רבי יונה כד הוה מצלי

בכנישתא הוה מצלי בלחישא, כד הוה מצלי בביתא הוה מצליה בקלא עד דילפין בני ביתיה צלותיה מיניה". כלומר שכאשר רבי יונה היה מתפלל תפילת שמונה עשרה בביתו, הוא היה מתפלל בקול עד שבני ביתו למדו ממנו כיצד להתפלל. ללמדנו, שאופן תפילתו של צדיק והדרך בה הוא מטעים את דרכיו, מלמדים את כל סובביו כיצד צריכה להראות התפילה.

בעולם החסידות מקובל ששמיעת תפילת הרבי בכוחה להפוך את האדם מהקצה אל הקצה. בסקוויער נוהגים החסידים לעמוד מאחורי הדלת ולשמוע את הרבי מברך ברכות השחר. בכיו של הרבי והתרגשותו העצומה בשעה שהוא משתפך בברכה האחרונה במילים "שתרגילנו בתורתך... וכוף את יצרנו להשתעבד לך", בכוחם להשפיע על האדם למשך כל חייו. גם בסאטמר יש קטעים רבים שאת נעימתם קלטו החסידים מהאדמו"ר, והם מקפידים לאמרם באותו נוסח ובאותו ניגון.

ה"חזון איש" נהג להתפלל בשקט, אולם לאחר שכל המתפללים סיימו את קריאת שמע, היו שומעים אותו אומר את הפסוקים האחרונים. ניגונו באמירת "ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם", עדיין חקוק בעצמותי. עד היום אינני יכול לשכוח את הערגה והשתפכות הנפש בהן הוא ביטא את המילים.

גיחך הסוחר על טיפשותו של הכפרי. "הסוחר קנה סחורה בהיקף עצום, ולכן הוא קיבל אריזות וחבלים בחינם. אך מי שמבקש רק אריזות וחבלים, צריך לשלם עליהם מחיר מלא!" רעיון זה רמוז בפסוק "סדין עשתה ותמכור וחגור נתנה לכנעני" (משלי לא, כד). כשקונים את הסדין, מקבלים את החגור, האריזה והחבלים במתנה. אך מי שרוצה חבלים ותו לא, צריך לשלם עליהם במיטב כספו. מי שלומד תורה, מקבל את כל החכמות במתנה גמורה. אך מי שרוצה רק את החכמות לבדן, צריך להתאמץ ולשלם הון כדי לזכות בהן...

בשעה שבעל התניא נאסר, הוא ישב בבית כלא ידוע לשימצה שאיש לא חזר ממנו בחיים. השופטים הרוסיים נהגו לטרטר את האסיר, עד שבליט ברירה היה נכנע ומודה בפשעים שמעולם לא ביצע. אחת מההמצאות המרושעות שהמציאו כדי לערער את יציבותם הנפשית של האסירים, היתה מערכת קפיצים שחוברה מתחת לרצפות עליהן היה הנחקר אמור לפסוע בגשתו אל השופטים. כשהאסיר היה מועד, הוא היה נתקף בבלבול ובהלה, וכך הצליחו השופטים לסחוט ממנו כל הודאה שרצו.

כאשר קראו לבעל התניא לחקירה, הוא פנה הצידה עד קצה האולם וניגש אל השופטים כשהוא פוסח על המכשול. הנוכחים נדהמו ותהו איך הוא היה יכול לדעת על כך? הרי איש לא יצא מבית הסוהר הזה בחיים ולפיכך איש לא ידע על המרצפת הבלתי יציבה. "מן הסתם יש ליהודי הזה קשרים עם כוחות ושרים!" חשבו השופטים מבלי להבין כי מדובר בחכמה ובשכל ישר, וכי בעל התניא הצליח להבחין כי הרצפה אינה ישרה, וקלט כי לא מדובר במקרה ויש סיבה לדבר. זוהי מעלתם של תלמידי החכמים שלומדים את כל הוויות העולם מתוך חכמת התורה.

ההספד על יפיה הפנימי של שרה

"ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכתה" (בראשית כ"ג, ב')

אברהם ספד לשרה על מעשייה הטובים ועל צדקותה המיוחדת... כשאברהם אמר לשרה: "הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את" (בראשית יב, א) אין זאת משום שהיה עיוור ולא ידע זאת קודם לכן, אלא משום שיופיה החיצוני של שרה לא תפס כל מקום ביחס ליופיה הפנימי.

ההתבוננות בהנהגת הצנועה, הפקחית והאצילית של נשים גדולות מעוררת השראה ויוצרת שאיפות גבוהות. כאשר רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל שהה ברוסיה, ניסו השלטונות הרוסיים להאשימו בחתרנות נגד השלטון הסובייטי. באחד הימים נשמעו על דלת ביתו מהלומות כבדות, שהיתה להן משמעות אחת. הקג"ב בא לעצור את הרב. רבי יחזקאל מיהר להסתתר, ורעייתו פתחה את הדלת לפני השוטרים. "איפה בעלך?" שאגו לעומתה.

היא החלה לבכות: "למה באתם לזרות מלח על פצעי? כבר לפני שנתיים ימים בעלי עזב אותי לאנחות. כיצד אינכם מתביישים

**בכיו של הרבי והתרגשותו
העצומה בשעה שהוא משתפך
בברכה האחרונה במילים
"שתרגילנו בתורתך... וכוף את
יצרנו להשתעבד לך", בכוחם
להשפיע על האדם למשך כל חייו**

חכמת ה"חזון איש" בהויות העולם היתה מופלאה. ה"חזון איש" הדחים את סובביו בידיעותיו העצומות בכל מכמני העולם.

הגאון מוילנא הסביר את טעם הדבר בעקבות מעשה שאירע עמו. בשנות גלותו עבר הגאון בסמוך לאוניברסיטת פרנקפורט. באותה תקופה התחבטו הפרופסורים בשאלה מסויימת, וכאשר שמעו שהגאון מוילנא הגיע לאזור האוניברסיטה, החליטו להפנות אליו את שאלתם.

הגאון שמע את השאלה והשיב עליה תכף ומיד כלאחר יד. הפרופסורים נדהמו, הם עמלים כבר שלושה חדשים על מציאת פתרון, והוא שולף את התשובה מהשרוול, איך יתכן כדבר הזה? השיב להם הגאון באמצעות המשל הבא:

מעשה בכפרי שבא לעיר הגדולה, עקב אחרי סוחר גדול שביצע קניה ענקית, והבחין כי פועלי החנות אורזים את סחורתו בנייר ובחבלים, ניגש הכפרי אל הסוחר והתעניין: "כמה עלתה לך כל הסחורה הזו?"

כאשר הסוחר נקב בסכום גדול, המשיך הכפרי לשאול: "וכמה עלו החבלים והאריזות?"

"עליהם לא שילמתי פרוטה", ענה הסוחר, "החנות סיפקה לי בחינם את מוצרי האריזה".

שמח הכפרי וחשב לעצמו: "אם בעיר הגדולה מחלקים בחינם ניירות וחבלים לאריזה, יש לי רעיון אדיר להשקעה באפס עלויות. אקח אריזות חינם אין כסף ואמכור אותן בכפר שלי במחיר מלא!" שכר הכפרי עגלה לנשיאת האריזות, ניגש אל בעל החנות וביקש: "תן לי בבקשה כך וכך חבלים, וכך וכך ניירות אריזה".

הגיש לו המוכר את הסחורה המבוקשת ונקב במחירה. "מדוע עלי לשלם?" רגז הכפרי, "הרי לסוחר שהיה לפני, נתת את הכל בחינם, מדוע ממני אתה דורש תשלום? מה פשר האפליה הזו?"

ב-12 בלילה נשמעו לפתע דפיקות בדלת. בניגוד להיום, אופקים בשנים ההן הייתה שוממת לחלוטין בשעות הללו, כמעט ללא תנועה ברחוב. כאשר קם בחשש לראות מיהו זה הנוקש בשעה כה מאוחרת, הותירה אותו ההצצה בעינית הקבועה בדלת משתאה ונדהם. "שלום עליכם"- נשמע קולו של המרא דאתרא בפתח

הצצה למעשי החסד המופלאים של הגאון רבי שמשון פינקוס זצוק"ל

"וְהָיָה רִבְקָה יֹצֵאת" (בראשית כ"ד, ט"ו)

היא בכלל 'דבקות' בקודשא בריך הוא. הבעיה היא- הוא מוסיף -
שאיננו מייחסים חשיבות למצוות כאלו ומביטים עליהן כ'קטנות'
שאינן מצדיקות טרחא, וזהו שורש הטעות, שכן גם הן מצוות
שאסור להחמיצן, ופשיטא שאין לזלזל בהן". אין פלא אפוא שכה
רבו המקרים ששם ליבו אף לפרטים פעוטים העשויים להיטיב עם
הזולת. 'מעשה מצוה' המביא דבקות בהש"ת כפשוטו- לאו מילתא
זוטרתא היא.

מרגלא בפומיה:

ההבדל בין אדם גדול לבין קטן הוא, שילד קטן דואג רק לעצמו ואילו
גדול דואג אף לאחרים. וכלל זה נכון גם בענייני רוחניות: העוסק
עם עצמו בלבד- הוא קטן, והמסוגל לעסוק עם אחרים ולהתרומם
למענם, הוא גדול. אולם גם באלו המסוגלים לעסוק עם אחרים יש
גדולים יותר ופחות. אם יורשה להוסיף על דבריו, ניתן למתוח את
הקו הלאה ולומר כי ככל שאדם מסוגל יותר להיטיב ולחשוב אף על
'קטן'- כך הולך הוא וגדל עד מאוד.

רבי שמשון זצ"ל היה בבחינה זו 'גדול שבגדולים'.

וכשם שרוב היה כוחו בהפשטת דברים עמוקים ברומו של 'עולם

באחת משיחותיו מעורר רבינו תמיהה עצומה על פרשת החסד של
רבקה אמנו:

"מה באה התורה ללמדנו במעשה רבקה ואליעזר? יש לי בת בגיל
ארבע", הוא מוסיף, "וכי התורה מצווה עליי לשלחה מן הבית אל
הבאר כדי לדלות בעבודת פרך מייגעת עשרות רבות של דליי מים
ולהשקות בזריזות את עדרי גמליהם של עשרה ישמעאלים בטלנים
היושבים באפס מעש מול עיניה, בלי לנקוף אצבע? האמנם כך היא
דרכה של תורה?!"

הוא מוטיב ליה והוא מפרק ליה: "האבות הקדושים לא היו 'בעלי'
חסד' גרידא, אברהם אבינו היה מידת החסד בעצמותה, ודרגה
כזו חיפש אליעזר גם במיועדת עבור יצחק בנו יחידו. לא הנהגות
ומעשים חיצוניים או אפילו פנימיים, אלא את ה'חסד' בעצמותו.
ועבור מידת החסד בעצמותה- שום דבר אינו גדול מדי, רב או כבד
מדי".

שתי פנים היו לה לאהבת הבריות של רבינו זצ"ל, שכל מי ששהה אי
פעם במחיצתו חש בה תכף ונודע ללב השופע חמלה ורוך כלפי כל
אדם מישראל. המושגים הגבוהים שאותם טבע בהטבה לזולת היו
בלתי נתפסים, בהפקירו כפשוטו את נפשו, גופו וממונו כדי לגמול
חסדים טובים. הפן האחד היה ה'הלכה למעשה' וההטבה בפועל,
אולם הפן האחר היותר נדיר ובלתי מצוי, היה שימת הלב להבחין
בצורך המעיק על לבו של הזולת. שכן אי אפשר להגיע לשלימות
ביחסים שבין אדם לחבירו ללא יכולת ההבחנה מהו הצורך של
העומד מולנו.

לרבי שמשון זצ"ל, שהקב"ה חננו בכישרונות מבורכים ובעמל נפשו
אף ב'לב מרגיש', היו חושים מחודדים לזהות את הצרכים, ומשעמד
עליהם כרגע שפע תכף מטובו וחסדו, בלי להבדיל בין קל לנכבד או
קטן וגדול, ומאומה לא עמד לפניו בהילוכו ובדרכיו של הקב"ה- חנון
ורחום ומשכיל אל דל.

וכך אמר פעם במהלך שיחה: "כאשר ילד קטן מבקש לשתות בעתות
לחץ של ערבי שבתותו וכיו"ב, אם מתאמצים קצת גם להמתיק לו
את השתייה במעט תרכיז ולערבו יפה יפה, הרי שפעולה קלה זו

כך מספר למשל אחד ממכריו, שפגש בו ביום בהיר בבני ברק ושאל אותו לתומו אם במקרה מתכוון הוא לנסוע לירושלים בשעה הקרובה. "כן", השיב לו רבי שמשון על אתר, "בעוד חצי שעה אוכל לבוא לקחת אותך". נקל לשער כמה שמח האיש על 'צירוף המקרים' שנזדמן לו בהשגחה מיוחדת, ובפרט כאשר מחצית השעה לאחר מכן לא נצרך לעשות פסיעה אחת למען הנסיעה. הרב עצמו הוא זה שהגיע עד פתח ביתו והזמינו לרדת אל הרכב הממתין למטה.

אך בכך לא תם הסיפור. בהגיעם לירושלים, שאל ר' שמשון את בן לוויית כמה זמן הוא מתעכב בעיר, וכששמע שהמדובר הוא על חמש שעות לערך, הפטיר כלפיו בשמחה: "טוב מאוד, בעוד חמש שעות אני בא לקחת אותך". וכך הווה.

רק לאחר מעשה התברר לו לנסוע כי כל היציאה מבני ברק לירושלים לא הייתה אלא במיוחד עבורו, כשאת שעות 'ההמתנה' הממושכות מעביר רבי שמשון זצ"ל באחד מבתי הכנסת בשכונה ירושלמית פלונית, שאליו נכנס על מנת לעסוק בינתיים בתורה משוש חייו- 'מה לי הכא ומה לי התם'...

המעשה והמידה בעצמותה

"הלכתי לצדו פעם ברחובה של אופקים", מספר פלוני, "כשלפתע הוא פונה אלי ואומר: 'גם הם היו נראים כאלה...' הבטתי כה וכה, כשעיני עוברות בפרוף על קבוצת פועלים ערבים היושבים וסועדים בצוותא מתוך כיכר לחם גדולה, ולא הצלחתי להבין מי אלו 'הם', ומי ה'כאלה' שאליהם התכוון. כאשר חזר על המשפט שב והבחין שטרם ירדתי לסוף דעתו, חיך והסביר: אתה רואה את קבוצת הישמעאלים האלה? כך גם היו נראים שלושת המלאכים בעיני אברהם אבינו, כפי שאומרת הגמרא שכ'ערבים

האצילות'- ולהורידם לעולם המעשה לפרטי פרטיהם מחוורים כשמלה- כך גם היה לעומת כן בעולם העשייה, והשכיל לבטא גאונות בהפשטת המצוות עד ה'למעשה' בפרטים ופרטי הפרטים שלהם. בכוח זה נטל ורומם את ה'ואהבת לרעך כמוך', העלול להיתפס כמושג מופשט של רגש ומידה כללית כלפי הזולת, מתוך מבט אמתי על פרטי המצווה הזוטרים כביכול- כעל תיקוני עולמות נשגבים.

פעם נודע לו בדרך אגב על אחד מבאי ביתו שהוא מחבב ביותר מיין אשכוליות. ובכן, מאז ואילך כל אימת שהלה התארח אצלו, עמד הכן על השולחן בסמוך למקום מושבו בקבוק מיין אשכוליות, שרבי שמשון אישית היה דואג להביאו.

צמאה לך נפשי

אחד ממקורביו נסע עמו פעם ברכבו מירושלים לבני ברק, כשבמהלך הנסיעה הכריז רבי שמשון לפתע שהוא 'צמא מאוד'. בעיני בן לווייתו שהכירו היטב, ההתבטאות הזו היתה מוזרה בעליל, ולא התאימה כלל לאורחותיו של רבינו. והנה, בנקודה הראשונה של מכירת משקאות שהזדמנה בדרכם, עצר הרב ורכש שתי פחיות שתייה, לו ולנוסע שלצדו.

"ניסיתי להתנגד לשתייה שקנה בעבורי, אך הוא התעלם מהסירוב ודחק בי לקחת ולשתות", והלה- לא נותרה לו ברירה אלא ליטול את המשקה מידו בתודה.

רק משייכים לשותות, נזכר שכמחצית השעה קודם לכן השיח את ליבו באוזני רבי שמשון על התשישות והלאות שפשטה בכל איבריו, בעקבות ביצוע שליחות עדינה ומורכבת שסחטה ממנו את לשד כוחותיו. עתה הבין אל נכון מה פשר 'הצימאון העז' שתקף לפתע את הרב. צמא מסוג אחר לגמרי מזה שחשב בתחילה.

הנייר עולה בעשרות אחוזים מחירי הדפסות וכריכות הספרים עולים נצלו את ההזדמנות לשבוע אחד בלבד!

מבצע המתנות הגדול של 'דרשו' ו'אחינו' מסתיים בעוד כשבוע

התקשרו עכשיו, תירמו וזכו מיידית במתנת של ספרי 'דרשו'

פרטים בעמודים: 16-17

הנה חלה התפתחות מפתיעה במצב הביש מכיוון בלתי צפוי. רב הקהילה באופקים שהיה אף הוא מבין הנוסעים, התרומם באחת ממקום מושבו, פסע בין ספסלי הרכב לכיוון הדלת ו...ירד

להפשיט עניינים גבוהים ועמוקים כשולחן הערוך לפני כל בר ב"ר.
"הרב אמנם לא היה הסנדק של בנו זה", הוא מסיים בערגה, "אבל בהחלט היה מלאך הברית שלנו".

ממקומו יפן ברחמים

ההסעה שיצאה מירושלים בשעת לילה עשתה את דרכה על כביש הארץ לכיוון תפרח ואופקים, בתפוסה מלאה, למעט מקום אחד שנותר פנוי.

קרוב לחצות חלף הרכב ליד מושב קוממיות, שם המתנינו זוג חרדי בתחנה והניפו את ידם לרכב ההסעה. הנהג האט ונעצר, אולם משביקשו שניהם לעלות, מנע בעדם. "יש לי רק מקום אחד. או שאת תעלי או שהוא", הכריז...

"לא, לא אעלה לבד", הצהירה האישה. "עשה טובה, תצמצם מקומות ונעלה שנינו", התחננו בני הזוג, "השעה כה מאוחרת, ואתה הרכב הציבורי האחרון להיום". אבל הנהג נותר בשלו. "מצטער, אין לי ברירה. אינני יכול להעלות נוסעים מעבר לכמות המותרת".

בשלב זה הצטרפו לשיחה שאר יושבי הרכב, כשאחד הנוסעים קורא לעומתם: "צפוף כאן מאוד, אין ברירה - יהיה עליכם להמתין לטרמפים". פניהם הנבוכות של בני הזוג הסגירו את התחושה הקשה המתחוללת בקרבם. מה עושים?

והנה חלה התפתחות מפתיעה במצב הביש מכיוון בלתי צפוי. רב הקהילה באופקים שהיה אף הוא מבין הנוסעים, התרומם באחת ממקום מושבו, פסע בין ספסלי הרכב לכיוון הדלת ו...ירד. "יש לי כמה דרכים איך להסתדר גם בשעה כזו", הצהיר, ופינה עבורם את מקומו. בני הזוג ניסו כמובן להניאו מהחלטתו, אבל הוא עשה עצמו כאינו שומע, והפטירו בפשטות 'לילה טוב' החל תכף צועד לכיוון המושב, ועד מהרה נבלע בחשיכה.

(מתוך 'ואוהביו כצאת השמש בגבורתו')

נדמו לו, ואף על פי כן רץ לקראתם בזקנותו ובשעת חוליו. 'נו, בבקשה' - פנה אלי ואמר - 'לך אתה עכשיו, תשחט לפועלים הללו שלושה פרים ותן להם לשונות בחרדל...'

מעידים תלמידיו ומקורביו, כי לפי ערך השגתם היה רבינו בבחינת מידת החסד. "אין העולם חסר משלושים צדיקים כאברהם" אומרים חז"ל, ובכל דור ודור יש כאלה הזוכים להימנות על אותם שלושים. רבי שמשון, מן הסתם, זכה.

חסדי אבות

בדברי הערכה שהשמיע אודותיו ראש הישיבה דאופקים הגאון רבי יעקב הורוביץ זצ"ל, אמר בין השאר את הדברים הבאים: "לומר שרבי שמשון גמל הרבה חסדים (-ער האט געטאן א סאך חסדים) - זו הגדרה חיוורת. למעשה הוא היה 'תופעה' של אדם גדול בכל התחומים, מסוג אחר ונעלה לגמרי מהמוכר לנו והמורגל. לא יאמן כי יסופר. היינו ממש נפעמים מהגדלות של החסד שלו, איך אדם לא מסוגל לנסוע ברכבו בלי להסיע עמו אנשים שפגש בדרכו ולהביאם למחוז חפצם, ומרגיש ממש 'בל תשחית' לנסוע עם רכב ריק. רואה מישהו בקצה העיר, לוקח אותו לאן שצריך. לא! אין בנמצא כזה אדם. לא שייך. זה (-בבחינת) חסד של האבות, ואינני צוחק, בלי גוזמה..."

לבד בלילה

התינוק נם לו בעריסתו בשלווה אי שם באופקים הדרומית, בלי לדעת כי זהו הלילה שלפני הברית. אביו לעומתו נותר להיות ער, ולמדו. לבדו. כשהשקט העמוק העוטף בשעות אלו את העיירה מגניב ללבו אי אלו רגשות של פחד ואי נעימות. במשפחה זו נהגו כקהילות ישראל העורכים בליל הברית סדר לימוד ותיקון של 'ברית יצחק', והאב שרצה להדר וללמוד כל הלילה, החליט לעשות כן על אף שלא מצא לו צוותא.

בשתיים עשרה בלילה נשמעו לפתע דפיקות בדלת. בניגוד להיום, אופקים בשנים ההן הייתה שוממת לחלוטין בשעות הללו, כמעט ללא תנועה ברחוב. כאשר קם בחשך לראות מיהו זה הנוקש בשעה כה מאוחרת, הותירה אותה ההצצה בעינית הקבועה בדלת משתאה ונדהם. "שלום עליכם" - נשמע קולו של המרא דאתרא בפתח.

"מזל טוב!" הוא מברכו בחום, ומתעניין לדעת "מה שלומכם? מה מעשיך בשעה זו?" ומשסיפר אבי הבן שהוא יושב לבדו ולומד, הציע הרב בפשטות "אז בוא ונלמד ביחד", ואומנם השליך את הכובע לצדי המיטה הסמוכה, והחל לעסוק עם בעל הבית בלימוד שעות רבות, עד עלות השחר.

וכך תאר בעל המעשה את החברותא שנודמנה לו בהפתעה גמורה לכל אותו הלילה:

"לא הספקנו הרבה, כי את שלושת השעות הראשונות הקדשנו ללימוד פרקים בעיון מתוך תיקוני הזוהר (- שנוהגים לומר בלילה הזה), כשהרב מסביר לי במתינות ובבהירות ביכולתו הנדירה

יש להתבונן ולהבין: מנין למדה רבקה לעסוק במצות החסד? הלא בני ביתה היו רשעים, שהרי מי שרק היה שומע את שמו של לבן כבר יודע על מי מדובר, כיון שהתפרסם ברמאויותיו כמו כן אביה בתואל מת ברשעותו. אם כן, ממני היה לה ללמוד לעשות מעשים טובים שכאלו? שמעתי ממרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל, שביאר זאת...

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א בפניני הפרשה

"וַיְהִי חַי שָׁרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעָה שָׁנִים..." (בראשית כ"ג, א')

ידועים דברי רש"י הקדוש, המפרש על פי המדרש (בראשית רבה נח, א): "ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים - לכך נכתב שנה בכל כלל וכלל, לומר לך שכל אחד נדרש לעצמו: בת מאה כבת עשרים לחטא, מה בת עשרים לא חטאה, שהרי אינה בת עונשין, אף בת מאה בלא חטא. ובת עשרים כבת שבע ליופי".

בהמשך הפסוק: "שני חיי שרה - כולן שוין לטובה".

האדמו"ר מסדיגורה באר את דברי רש"י באופן נפלא:

בכל תקופה בחיי האדם ישנם מעלות וחסרונות היחודיים לתקופת חיים זו: בשנות צעירותו של האדם - כחו במתניו והוא יכול לקיים את המצוות בזריזות ובמרץ, כדברי רבותינו במסכת אבות (ד, ב): "והו' רץ למצוה קלה כבחמורה".

לעמת זאת, אצל אדם צעיר ישנה רתיחת הדמים; כח התאוה שלו חזק ועוצמתי. קשה לו מאוד להתגבר על היצר המושכו לדבר עבירה. כיון שכך, עיקר עבודתו בתקופת חיים זו היא לסור מרע. עליו לרכז את כוחותיו במאמץ להתרחק מן הרע ומחמדת הממון ולברוח מן הקנאה, התאוה והכבוד, שמוציאים את האדם מן העולם (אבות ד, כא).

לעת זקנותו של אדם שוקטת רתיחת הדמים, וכח התאוה נחלש ומתמעט, אולם היצר הרע - מלך זקן וכסיל הוא (קהלת ד, יג), ואינו יוצא לפנסיה בשום גיל... פיתויי היצר, שכה קרצו לאדם בעבר, כבר אבדו מכח משיכתם, אך כעת משתמש היצר בשיטות אחרות ומעמיד אותו בניסיונות חדשים: "אתה עייף וזקן", הוא אומר לו עם שחר, "וכבר אין לך את הכוחות הדרושים על מנת לצאת לבית הכנסת בכל יום. בוודאי פטור אתה מתפילה במניין..." רוצה הוא לשקוע בסוגיה, והיצר מצטרף אליו לחברותא ולוחש לו: "בגילך, עליך לחפש עניינים קלים יותר לעסוק בהם..."

כך נפתחת לה מערכה חדשה במלחמת היצר של האדם. כעת עיקר עבודתו היא "עשה טוב" - לא לחפש פטורים והקלות, אלא להשתדל ולהתאמץ לעשות ככל שביכולתו.

לסיכום: אדם צעיר - אינו מתעצל לקיים את המצוות, אך קשה לו להתגבר על כח הרע. הזקן לעומתו, אינו ממחר לדבר עבירה, אך גם

את המצוות הוא כבר אינו מקיים במלא כוחותיו. אך אצל שרה אמנו החלוקה הזאת לא היתה קיימת. כל שנותיה היו שוות לטובה.

גם כשהזקנה והיתה בת מאה - היתה כבת עשרים לעניין עשה טוב, וקיימה את המצוות בזריזות ובכוח. גם כשהייתה צעירה, מנעה עצמה מן העבירה כאשר מבוגרת, שכח התאוה נחלש אצלה.

"בת עשרים כבת שבע ליופי" - ילדה קטנה עדיין אינה עסוקה ביופי, ואינה מתמודדת עם הניסיונות הכרוכים בו. שרה אמנו, גם בשנים שבהן חל עיקר כוחו של היצר - היתה כילדה קטנה שניסיונות אלה כלל אינם שייכים אצלה.

עוד ינובון בשיבה

אצל גדולי ישראל זכינו לראות מושגים של 'בת מאה כבת עשרים'; גם כשזכו והגיעו לגיל גבורות, הוסיפו לשבת על התורה ועל העבודה ללא הפסק, לא פטרו עצמם משום סעיף בשולחן ערוך, ולא הקלו בשום מנהג או הנהגה טובה.

מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל מסר שיעורים עד ימיו האחרונים - ובמלוא הרעננות והעוצמה! גם בגיל מופלג לא היה נשען על כסא. מרן הרב יוסף שלום אלישיב זצ"ל מסר את שיעוריו היומיים תמידים כסדרם אף כשהגיע לגיל מאה. בגיל זה אף היה מקפיד לעמוד לאורך כל תפילת החזרה!

בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו. משמים העניקו להם את הכוחות ואת היכולת ללמוד גם בשנותיהם האחרונות בשקידה ובהתמדה של נערים צעירים, בבחינת "תתחדש כנשר נעוריי" (תהלים קג, ה).

"וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל עֲבָדָיו... וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לְבְנִי לְיִצְחָק" (בראשית כ"ד, ב'-ד') חלק משמעותי מעניין זיווגו של יצחק, הוא השליחות שהוטלה על אליעזר להביא לו אשה מבנות חרן. מדוע הפקיד אברהם את האחריות על מציאת השידוך לבנו בידי אליעזר עבדו, ולא יצא בעצמו לחפש לו שידוך ראוי?

המפרשים עונים שתי תשובות לשאלה זו: ראשית, אברהם כבר היה זקן בא בימים בעת הזו - בן מאה וארבעים שנה! מחמת זקנותו קשתה עליו הדרך.

ועוד, הלא ה' יתברך צווה אותו: "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך (לעיל יב, א). אמנם היה זה עשרות שנים קודם לכן, והקב"ה לא כלל בצווי "לך לך" איסור חזרה לבית אביו. אף על פי כן - לא רצה אברהם לשוב למולדתו, כדי שלא לפעל בניגוד לצו האלוהי, ואפילו במשהו.

מדוע לא שלח אברהם אבינו את יצחק בעצמו

עוד יש להבין, מדוע לא שלח אברהם אבינו את יצחק בעצמו, שילך אל ארצו ומולדתו וימצא שם אשה לעצמו? יצחק היה בגיל שלושים ושבע, גיל מתאים לחפש לעצמו אשה בלי צורך להשתמש באליעזר, עבד אברהם, לצורך ביצוע המשימה.

התשובה לכך היא, שיצחק אבינו, לאחר העקידה, הפך להיות קרבן עולה, כפי שאומר המדרש (בראשית רבה סד, ג): "אתה עולה תמימה, מה עולה - אם יצאת חוץ לקלעים היא נפסלת, אף את אם יצאת חוץ לארץ נפסלת". כשם שאין להוציא קרבן עולה מחוץ לעזרה, כך אין להוציא את יצחק מארץ ישראל. כיון שאברהם אבינו לא רצה לקחת אשה ליצחק בנו מארץ ישראל, אלא מארצו וממולדתו בדווקא, היה צריך לשלוח את אליעזר.

הסיבה לרצונו הזה נבע מכך שהוא ידע שבני ארצו ומולדתו הם גזע מיוחד! גם אם הם ערמומיים ורמאים ממדרגה ראשונה, מכל מקום טבועה בהם מידת החסד. המידה הזאת היתה החשובה ביותר בעיניו.

משפט בנוסח: "ואנכי פניתי הבית ומקום לגמלים" יכול לומר רק מי שטבועים בו גנים של חסד. רק במשפחה כזאת יכולה להימצא האשה הראויה להיות אשתו של יצחק אבינו.

"כִּי אֶל אֶרֶץ יִצְחָק מוֹלַדְתִּי תֵּלֵךְ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לְבְנִי לְיִצְחָק" (בראשית כ"ד, ד') בסוף הפרשה הקודמת, פרשת וירא, מספרת התורה: "ויהי אחרי הדברים האלה ויוגד לאברהם לאמר הנה ילדה מלכה גם היא בנים לנחור אחיך... ובתואל ילד את רבקה".

דרשו רבותינו (בראשית רבה נז, ג): "ויהי אחרי הדברים האלה" - אחר הרהורי דברים שהיו שם. מי מהרהר? אברהם הרהר. אמר: אלו מת יצחק בהר המוריה היה מת בלא בנים, עכשיו מה אעשה? אשיאנו מבנות ענר, אשכול וממרא שהן צדקניות, וכי מה אכפת לי מיוחסים? אמר לו הקדוש ברוך הוא: אין אתה צריך, כבר נולד זוגו של יצחק - 'הנה ילדה מלכה גם היא'."

הרי לנו כי אברהם ידע ברוח הקודש על הולדתה של רבקה, אשתו העתידית של יצחק.

לפי זה צריך להבין, מדוע נקט בכל צעדי ההשתדלות המפורטים בפרשה - שלח את אליעזר, השביעו, שיגר עמו מתנות וכו', הלא כבר היה ברור כי רבקה תהיה אשתו של יצחק?

אכן, יסוד גדול לימדנו כאן אברהם: גם כאשר האדם מקבל מידע, ואפילו הבטחה, ברוח הקודש, הוא אינו פטור מעשיית ההשתדלות הנדרשת. בעניינים מעשיים אי אפשר לסמוך על רוח הקודש ולהמתין בשילוב ידיים להתקיימותה. על האדם לנהוג תמיד כאשר יראה לעיניו, כמובן, מתוך אמונה ותפלה שיזכה לחזות בהתממשותה של ההבטחה שראה ברוח הקודש.

קרח עינו הטעתו

סופו של קרח מלמד ענין זה על דרך השלילה: קרח היה חכם גדול ומנושא ארון הקדש (במדבר רבה יח, ג), ומה ראה לשטות זו?

אומרים חז"ל (הובאו דבריהם ברש"י שם): "עינו הטעתו. ראה שלשלת גדולה עומדת הימנו: שמואל ששקול כמשה ואהרן שנאמר (תהלים צט, ו): 'משה ואהרן בכהניו ושמואל בקראי שמו', עשרים וארבעה משמרות עומדות מבני בניו שכולם מתנבאים ברוח הקודש. אמר: אפשר הגדולה הזו עתידה לעמד ממני, ואני אדום? ולא ראה יפה, לפי שבניו עשו תשובה ועומדין מהן".

קרח היה בעל רוח הקודש, אך כיון שהסתמך על מה שראה ועל הבנתו האישית - שהייתה שגויה - אבד את הכל!

גדולה תפילה מרוח הקדש

יסוד נוסף שלמדנו מעניין זה, הוא כוחה של תפילה. גדולה תפילה אפילו יותר מרוח הקודש! רוח הקודש כבר בישרה לאברהם שנולדה בת זוגו של יצחק, אך אברהם ואליעזר לא הסתמכו על כך, אלא התפללו לה' מעומק ליבם שישלח להם את זוגו של יצחק.

כלומר, לא תמיד מספיקה הבטחה של רוח הקודש. על האדם להתפלל ולהיעתר שההבטחה אכן תתקיים. עלינו לזכור זאת כאשר אנו ניגשים לצדיק ומבקשים ממנו ברכה ועצה טובה. אכן, ראוי ונכון לנהוג כך, אך אל לו לאדם לוותר על תפילתו שלו, שכוחה גדול אפילו יותר מרוח הקודש של הצדיק.

"וַיְהִי הוּא טָרֶם כָּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רַבְקָה יָצְאָה" (בראשית כ"ד, ט') אברהם אבינו שולח את אליעזר עבדו למצוא שידוך לבנו יצחק, שאינו יכול לצאת לחו"ל לחפש את זוגו בשל היותו עולה תמימה.

כשהגיע כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מגור אל הבית הקטן של מרן הגרש"ז זלמן אויערבך זצ"ל, בשכונת שערי חסד, הוא עמד בחוץ, עצר לרגע והתבונן על הבית הדל והפשוט כל כך. השכונה עצמה החלה בשנים האחרונות לשנות צורה והפכה לשכונת יוקרה, אבל הבית של מרן הגרש"ז נשאר עלוב וישן, עמד שם הרבי, התבונן, ואמר: "היו צריכים לשים בעיתון את התמונה של הבית הזה..."

הגאון רבי שמואל יוסף שטיצברג שליט"א, מרבני קהילת חסידי גור בבית שמש, ומחבר הספר 'שערי הברכה', בשיחה על גיעה ועמל בלימוד התורה וקיום המצוות

"וַתֵּעַר כְּדָה אֶל הַשָּׁקֶת וַתִּרְץ עוֹד אֶל הַבַּיִת לְשֹׂאב" (בראשית כ"ד, כ')

ידוע מה שאומר רש"י הק' שכאשר באה רבקה אמנו למלא את כדה, עלו המים לקראתה, ומכך ידע אליעזר שלא מדובר בנערה רגילה כמו שאר בנות המקום, רץ לקראתה וביקש ממנה שתתן לו מעט מים, אמרה "שתה אדוני וגם לגמליך אשאב", ואכן הרבתה לשאוב עוד ועוד עד אשר כילו הגמלים לשתות.

וידועה גם השאלה שמקשה הרה"ק מברדיטשוב זיע"א, מדוע לא עלו המים לקראתה גם כאשר שאבה לגמלים, והיתה צריכה להתאמץ ולשאוב עוד ועוד, ומתרץ שמצוות לא באות בלי קושי, וכדי לקיים מצווה צריך להתאמץ ולטרוח, כי כך היא דרכה של תורה, להתייגע ולהתאמץ בקיום המצוות.

בהקשר זה, שוחחנו עם הגאון רבי שמואל יוסף שטיצברג שליט"א, מרבני חסידי גור בבית שמש, ובעמח"ס 'שערי הברכה'. והוא מחכים אותנו בכמה תובנות מעניינות, בצירוף כמה סיפורים מאלפים אודות הענין הזה.

"ישנו מכתב מהגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל, שבו הוא קובל על המצב הקיים ועל סגנון הכתיבה של הספרים על גדולי ישראל, שלטענתו חלקם גורמים קלקול בקרב בני הנוער.

"לכאורה זה נראה תמוה, איך סיפורים על גדולי ישראל יכולים לגרום לתוצאה הפוכה מהמטרה שלשמה הם מסופרים?

"התשובה, מסביר רבי יצחק הוטנר, נעוצה בצורה שבה מספרים את הסיפור. כשמציגים את גדולי ישראל בשיא תפארתם, הילדים ובני הנוער עלולים לחשוב שהם נולדו כך, גדולים ועצומים. הם לא יודעים שאותם ענקי הדור, ארזי הלבנון ואדירי התורה, הם נולדו כילדים רגילים ופשוטים. הם התאמצו, והשקיעו, למדו וחזרו ושינו עד שהגיעו להישגים כלשהם, הם התמודדו עם עוני ומחסור, עם צער ועוגמת נפש, הם עמלו ויגעו וטרחו והתאמצו עד שהפכו להיות גדולי התורה. זה לא בא להם ככה בלי שום מאמץ.

"כשהילד קורא את הסיפורים האלו, עלולה לחזור בו התובנה

שמדובר כאן על אנשים מזן שונה. זה לא קשור אלינו. איך הוא קשור אליהם? לכל אותם ענקי הרוח? הוא סתם ילד רגיל שאתמול קיבל 70 במבחן בגמרא, ושבעה שבועות נכשל במבחן בקיצור שולחן ערוך... "אז מה באמת צריך לעשות? שלא נספר לילדים סיפורי צדיקים? שלא נדבר איתם על גדולי הדור? חלילה וחלילה. בוודאי שצריך לדבר איתם על זה, אבל צריך להדגיש חזר והדגש שכל אחד יכול להגיע לשם, כל ילד מסוגל, אם יתאמץ מספיק, להפוך לתלמיד חכם מופלג. כל אחד אם יתקדם ויטהר ויחתך מעצמו חתיכות של גשמיזות, יוכל לגדול בתורה ולהפוך לאדם קדוש וטהור..."

התמונה של הבית

מרן הגאון הקדוש רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל, היה כל כולו קודש קדשים. הוא זכה להגיע למעמד של פוסק הדור, רבן של כל בני הגולה. דבריו נשמעו מקצווי הארץ ועד קצות תבל, כולם קיבלו את פסיקותיו ובכל מקום בעולם האזינו יהודים ברוב קשב למה שהיה לו לומר בכל נושא הלכתי באשר הוא.

כשהסתלק רבי שלמה זלמן לבית עולמו, היה זה בשנת תשנ"ה, אור ל-כ' באדר א'. באותם ימים התפרסמה בעיתונים תמונתו של מרן

זצ"ל. איזו תמונה מיוחדת! זיו פניו הבוהק ממיס את הלב של מי שמתבונן בתמונתו. איזו הדרת פנים! הקדושה ממש נשקפת מתווי הפנים העדינות והמזוככות הללו.

גם אני הקטן זכיתי לעמוד שם, בין מאות אלפי המלווים, וזכיתי גם להיות בין אלו שצעדו לאחר מכן יחד עם כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מגור יבלחט"א, שמיד בתום המסע עלה לביתו של מרן הגרש"ז זצ"ל, כדי לנחם את בניו.

כשהגיע הרבי אל הבית הקטן בשכונת שערי חסד, הוא עמד בחוץ עצר לרגע והתבונן על הבית הדל והפשוט כל כך. השכונה עצמה החלה בשנים האחרונות לשנות צורה והפכה לשכונת יוקרה, אבל הבית של מרן הגרש"ז נשאר עלוב וישן, בית קטן בו התגורר מרן זצ"ל יחד עם צעיר בניו משום שכבר לא היתה בידי מרן יכולת לסייע לו ברכישת דירה...

עמד שם הרבי מגור שליט"א, התבונן על המראה הזה, ואמר: "היו צריכים לשים בעיתון את התמונה של הבית הזה..."

בעצם מדובר באותו רעיון, שאותו ביטא הרבי מגור בצורה קצת שונה. שלא נחשוב שרבי שלמה זלמן אויערבך נולד פוסק הדור! לא ולא! הוא גדל כילד כמו כל הילדים, בחור כמו כל הבחורים, ואברך כמו כל האברכים. הוא התייגע והתאמץ, הוא סבל מעוני ומחסור אך התמסר כל כולו לתורה הקדושה. כך הוא נהיה הגרש"ז אויערבך! רבי שלמה זלמן היה מספר על עצמו שהוא סובל מכאבים בעצמותיו כל ימי חייו, משום שבילדותו סבל מתת תזונה במשך כמה שנים כי לא היה אוכל בבית! כמו כן ידוע, שהוא היה לקוי שמיעה באחת מאוזניו, במשך 25 שנה! בגלל טיפול רפואי לקוי.

מסתכלים על התמונה הזאת ורואים מלאך! עלולים לחשוב שאולי זה לא נוגע אלינו. אנחנו בני אדם, והגרש"ז אויערבך היה מלאך. בטח שהוא היה מלאך! בגלל שהוא התגבר על כל הרצונות שלו, הוא הכניע את הגוף שלו ואת היצר שלו למען התורה הקדושה. הוא הדיר שינה מעיניו ולמד בשקידה עצומה, מתוך מאמצים כבירים עד שהוא הפך למלאך!

למה זה משנה? מה הנפקא מינא? זה משנה כי המשמעות של זה היא שגם אני וגם אתה וגם ההוא שם שיושב מאחוריך בבית המדרש, כל אחד מאתנו יכול להפוך למלאך אם ישקיע ויתאמץ מספיק!

בגומחה שעל יד הכיריים

לפני זמן מה שמעתי סיפור מדהים מפיו של הרה"ח ר' שלמה זלמן שפיץ, חסיד גור המתגורר בעיה"ק ירושלים. הוא סיפר לי דבר ש'תפס' אותי מאוד חזק.

אביו של הרב שפיץ התגורר בארה"ב בשכונת עם אחד מגדולי הדור הקודם, הגאון הקדוש רבי יונתן שטייף זצ"ל, שהיה תלמידו של ה'שבט סופר' בפרשבורג, ושנמלט מהונגריה כאחד מניצולי רכבת קסטנר, התיישב בארה"ב והיה לאחד מגדולי הפוסקים שם, כפי שהעיד עליו רבינו הגר"מ פיינשטיין זצ"ל שכינה אותו בתואר 'גדול הדור'.

מספר הרב שפיץ, שאחר הסתלקותו של רבי יונתן שטייף קיבצו

תלמידיו את התשובות שכתב, והדפיסו אותם בחיבור שנקרא 'שו"ת מהר"י שטייף'.

באחת התשובות דן הגר"י שטייף בענין הדלקת כיריים, ובדבריו הוא כותב שהוא לא יודע איך בדיוק עובדים הכיריים ואיך מדליקים בהם את האש, אבל מתוך השאלה שנשלחה אליו הוא מבין כך וכך, ולפי מה שהוצג בפניו הוא יכול לומר שההלכה היא כך וכך...

"אבא שלי התגורר בשכונת עם הגר"י", מספר הרב שפיץ, "ומעיד שבמשך שנים רבות היה הגר"י יושב במטבח, בגומחה קטנה בין הכיריים לקיר, ושם היה הוגה בתורה לילות שלמים.

"ולמה הוא היה יושב שם? כי הקור היה מקפיא את העצמות, ולא היה לו תנור בבית, אז הוא היה יושב שם, סמוך לכיריים, שם היה המקום היחיד בבית שהיה בו מעט חום, ושם היה הוגה בתורה מתוך מסירות נפש של ממש".

עשרות שנים הוא ישב צמוד לכיריים, ולא היה לו מושג איך מעלים בהם אש!

לא פלא שהוא היה גדול הדור...

אז כשמספרים לנו על רב פלוני שידע את כל התנ"ך בגיל 10, ורב גדול פלוני שבגיל 13 כבר ידע את כל הש"ס וכדו', הסיפור אולי טוב כדי שנדע על גדולתו של אותו גדול, אבל הוא לא מלמד אותנו לאיפה אנחנו יכולים להגיע.

אדרבה! צריך לספר על גדולי ישראל שהגיעו למה שהגיעו בזכות עמל ויגיעה, למרות שלפעמים נתנו הפתיחה שלהם היו נמוכים מאוד ביחס לאנשים ממוצעים, אלא שהדבקות שלהם במטרה וההקרבה העצמית שלהם אפשרו להם להגיע לאן שהגיעו בסייעתא דשמיא.

העץ שידוע 'יורה דעה'

את המעשה הבא שאספר שמעתי מפיו של עד ראייה שהיה נוכח בשעת מעשה, וכך הוא סיפר: הגיעו פעם חברי הנהלה של תלמוד תורה כלשהו למרן הגר"ש ואזנר זיע"א, ודיברו על ענייני הת"ת השונים, עד שהגיעו לדבר על כמה ילדים חלשים שיש בת"ת, ושיש איתם בעיות רבות וצריך לראות מה לעשות איתם.

בתוך הדברים פלט אחד מאנשי הצוות כבדרך אגב, ש"מהילדים האלו כבר לא יצא שום דבר". סיפר לי האיש שהיה שם שהרב ואזנר לבש פתאום צורה אחרת. הוא דפק על השולחן בחוזקה, וניכר היה עליו שהוא ממש הזדעזע לשמוע את המילים הללו.

"חלילה וחס!", אמר מרן זצ"ל, "אסור לומר ככה על אף תלמיד בעולם, ולא משנה כמה הוא חלש! גם עלי אמרו ככה, כשהייתי ילד, שלא יצא ממני דבר"... בהזמנות אחרת שמעתי שמרן זצ"ל סיפר שכשהוא שמע שאומרים שלא יצא ממנו שום דבר, הוא קיבל בהחלטה גמורה לשבת וללמוד בלא הפסקה, ואכן ישב ולמד במשך זמן רב בלי מנוחה, עד שנזל לו דם מהעיניים...

אכן, ידוע המעשה עם הרב ואזנר, כשהוא נבחן לשיבת חכמי לובלין לא עמד בבחינה, ולכן רמז לו המשגיח שהוא לא התקבל לשיבה, והוא יכול לנסוע בחזרה לביתו. אבל לאחר זמן מה יצא המשגיח

בכל פעם שהיתה הפסקה קלה במלאכת אפיית המצות, התיישב אותו בחור בצד, שלף מהכיס משניות ולמד בשקידה מופלאה. החליט האבא שהבחור הזה יכול להתאים לבתו, הוא בירר עליו והתברר לו שזה אותו חתן שכמעט התארס עם בתו. עכשיו הוא כבר יודע מאיפה הוא מכיר אותו

הג"ר דניאל חיים אורלנצ'יק, מחבר ספר 'שמירת הפה כהלכה בשידוכים' עם סיפורים ועובדות על גודל החשיבות שמירת הפה מדיבורים אסורים

אליעזר (לייזר) רוט

"וְלִקְחָתָּ אִשָּׁה לְבָנִי לְיִצְחָק" (בראשית כ"ד, ד')

צריך לתת לו דיווח מחר בבוקר ואני רוצה לדעת איך בדיוק לגשת לעניין ואיך לברר את הנושא בלי להיכשל באיסור לשון הרע...". "שמעתי את שאלתו של האברך הצעיר", מספר הרב אורלנצ'יק, "והוכיתי בתדהמה. הרי מדובר בלשון הרע טהור ומזוכך, על טהרת האיסור שאסרה עלינו התורה לדבר לשון הרע. "הוא מברר בשביל אדם שני, שבכלל רוצה לאסוף מידע עבור אדם שלישי, והם לא חושבים לרגע אחד שזה בכלל לא עניינם אם למשפחה ההיא יש חיסרון או לא. "מה זאת אומרת אתה מברר בשבילו? זה נקרא 'לתועלת'??? מי אמר לך דבר כזה? מותר לך לשמוע לשון הרע כדי שלמישהו אחר תהיה מזה תועלת? מה פתאום! "מה שצריך לעשות בכזה מקרה, זה לומר לאותו ראש כולל שיגיד לגיס שלו שיתקשר בעצמו לאותו אדם שאצלו אתה רוצה לברר את הפרטים, ושישאל אותו ישירות מה הוא יודע ומה הוא לא יודע, וכך יגיע למידע שהוא צריך להגיע אליו. אין שום סיבה בעולם שאתה תשמע לשון הרע כדי שלמישהו אחר תהיה תועלת, ולראש כולל שלך בוודאי אסור לשמוע, זה סתם עוד 'כלי' שדרכו יעבור לשון הרע, ואין בזה שום תועלת יותר ממה שאתה עצמך תדבר עם גיסו...". "כמובן שיש מקרים יוצאים מן הכלל", מסביר הרב אורלנצ'יק, "אם ברור במאת האחוזים שאבי המדוברת עצמו לא יוכל להגיע למידע

"היה זה לפני כשנתיים, אולי קצת פחות. בעיצומה של סעודה שלישית בבית הכנסת, מגיע אברך צעיר ומתיישב לצדי", כך מספר לנו הג"ר דניאל חיים אורלנצ'יק שליט"א, מרבני הקהילה בק"ק קרעטשניף שברחובות. "הוא רוצה לשאול אותי שאלה בהלכות לשון הרע...".

"הייתי און והקשבתי לו בעניין רב, והוא מספר לי שהוא מאוד מתלבט איך לברר על בעיה שיש במשפחה מסוימת, לגבי בירורים בשידוכים. הוא יודע על בעיה, אבל הוא רוצה לבדוק יותר לעומק ולא יודע איך לעשות את זה בלי להיכשל חלילה באיסורי לשון הרע...".

"הסתכלתי על האברך הזה בהפתעה... אני מכיר אותו היטב ואני זוכר שהוא עצמו התחתן רק לפני שנה או שנתיים. למעשה, רק לפני חודשיים נולדה בתו הראשונה...".

"תגיד לי, אצלכם שומעים שידוכים כבר מגיל חודשיים?", שאלתי בתמיהה גדולה, "חכה בסבלנות שהילדה תגיע לגיל 17 או 18 ואז תבוא לשאול כאלו שאלות...".

"האברך צחק בקול..." "אני לא מברר בשביל הבת שלי", הוא 'הרגיע' אותי... "זה בשביל ראש הכולל שלי, נו אתה מכיר אותו, זה שאני לומד אצלו בכלל בשעות הבוקר...".

"התמיהה שלי לא פחתה", מספר הרב אורלנצ'יק, "אה, כן אני מכיר את ראש הכולל שלך, הוא אכן יותר מבוגר ממך, הוא כבר בן 30 בערך, והבן הכי גדול שלו יחגוג בר מצווה בעוד שלוש או ארבע שנים. יפה מאוד... הוא כבר מחפש שידוכים לילדים שלו?!!?".

"לאאאא מה פתאום", עונה לי האברך, "הוא מברר על הבחור הזה בשביל הגיס שלו. לאח של אשתו יש בת בגיל 19, והציעו להם את הבחור הזה, הוא ביקש מהגיס של ראש הכולל שיברר כמה שהוא יכול, והגיס יודע שאני מכיר את המשפחה לכן הוא שאל אותי. "אני עצמי יודע על בעיה מסוימת שיש שם, אבל אף פעם לא ביררתי יותר מדי פרטים כי זה לא היה נוגע אלי ואני לא רוצה להתעסק עם לשון הרע. אבל כאן זה לתועלת! ראש הכולל שלי רוצה לדעת, אני

שאתה יכול להגיע אליו, אפשר לעשות 'שאלת חכם' ולבדוק את העניין, אבל כשאתה יוצא מתוך נקודת הנחה שמותר לך לשמוע לשון הרע לתועלת של מישהו אחר, זה נראה שאתה בכלל לא מתחיל להבין את כללי 'לתועלת', מתי מותר לדבר ולספר או לשמוע דבר גנות על מישהו אחר."

"מקרים כאלו קורים כל הזמן", הוא מספר, "אנשים פונים עם שאלות שמתוך השאלה זה נראה שהם בטוחים במיליון אחוז שמותר לדבר לשון הרע 'לתועלת' וכשמדובר בשידוכים הותרה הרצועה והכל מותר, ולא כך הם פני הדברים."

"וכדי שלא יאמרו שאני מחמיר יותר מכפי הצורך", משלים הרב אורלנצ'יק את דבריו, "אני ממליץ לכל אחד לפתוח בבקשה את ספר הח'ח ולבדוק את המקורות לדברי, בסוף כלל ד', בכלל י' סעיף א' וב' ב'באר מים חיים', וכן בכלל ט' מהלכות רכילות בסעיפים א' וב' וב'באר מים חיים' שם."

ריטלין בגן הילדים

הרב אורלנצ'יק משמש כמורה הוראה, וידוע כבקי באופן מיוחד בנושא זה של הלכות לשון הרע ושמירת הלשון. הוא חיבר כמה וכמה חיבורים הלכתיים בנושא יחד עם ידידו ורעו הג"ר ישראל ווינמן שנחשב גם הוא לבקי מופלג בהלכות אלו באופן מיוחד, המעניקים הדרכה ברורה למחנכים, למורות, למשגיחים וראשי ישיבות, איך נכון לענות בכל הקשור לשידוכים, מתי אסור לומר דברי גנאי על המדובר או המדוברת, ומתי חובה לספר, מה יכול מלמד לספר להורי התלמיד, מה יכולה המורה לספר למנהלת בבית הספר, ועוד ועוד.

החיבור האחרון שחיברו הרב אורלנצ'יק והרב ווינמן נקרא 'שמירת הפה כהלכתו בשידוכים', ונוגע בדיוק לנושא זה שעליו נסובו השאלות שהזכיר הרב אורלנצ'יק בדבריו.

ספריו אלו מעוטרים בתפארת הסכמתם של מרנן ורבנן גדולי התורה ועמודי החסידות. מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי העיד בהסכמתו כי "הספר הזה יביא תועלת מרובה לכל הרוצה להיטהר ולשמור פיו ולשונו ובעזרתו יתברך ישמור מצוות נפשו". כמו כן זכה הספר להסכמתו הנלהבת של כ"ק מרן אדמו"ר מקרעטשניף שליט"א, רבו המובהק של הרב אורלנצ'יק שליט"א. כמו כן מרן הגאון רבי משה שאול קליין ומרן הגאון רבי ישראל גנס, מגדולי פוסקי הדור, עיטרו גם הם את ספריו של הרב אורלנצ'יק בהסכמותיהם הנלהבות והעידו כי רבה התועלת של הספרים הללו כדי להציל כל אחד ואחד מאיסורי לשון הרע ורכילות רח"ל.

"בעיסוק בנושא הזה", מספר הרב אורלנצ'יק, "נתקלתי בלא מעט סיפורים שקשה לעבור עליהם כך, ולשכוח אותם יום למחרת. אנשים לא מודעים אילו נזקים אדירים הם יכולים לגרום עם הפה שלהם, כמה מילים לא במקום יכולות לחרוץ את גורלם של אנשים לכל ימי חייהם."

"שמעתי סיפור מסמר שיער, על שידוך שהוצע והתקדם מאוד יפה, ועמדו לסגור את השידוך בשעה טובה. כבר סיכמו על מקום

ה'ווארט', קנו בגדים חדשים לחתן והכלה, אפו עוגות והכינו 'לחיים', וכשמשפחתו של החתן כבר התארגנה בטנדר וממש עמדה לצאת לדרך, צלצל הטלפון. השדכן היה על הקו, ואמר שיחכו קצת, כי יש "עיתוב קטן של השנייה האחרונה".

"המתניו והמתניו עד שלבסוף הבינו שהשידוך ירד מהפרק רגע לפני שנסגר. היה מאוד לא נעים, כבר הודיעו לכל הדודים והדודות ש"הנה מוישל'ה שלנו מתארס הערב", השמועה כבר עשתה לה כנפיים, ועכשיו הכל התבטל. היה צער מאוד מאוד גדול."

"מה התברר? האמא של הכלה המיועדת התקשרה להזמין את משפחתה הקרובה לאירוסין, ואחותה כששמעה את שמו של החתן הזדעזעה עמוקות. "מה??? מוישל'ה פרידמן? הבן של ההוא מהמכולת??? את יודעת שכשהוא היה בגן הוא היה פרא אדם, והיה מקבל ריטלין??? שלא תעזי לסגור את השידוך הזה!!!".

"ואכן, אם המדוברת שמעה בקול אחותה ולא סגרה את השידוך. כולם התפזרו איש איש לביתו, והבחור הזה נשאר מושפל ומבויש בעודו בן 20, בגלל שכשהוא היה בן חמש הוא היה ילד תוסס והגגנת החליטה שהוא צריך לקבל ריטלין..."

"אגב, אם אנחנו כבר מדברים, ריטלין זה כדור נפלא שעוזר לאנשים רבים להתרכז ולהצליח בלימודים ובחיים בכלל. אנשים מכל הסוגים והמגזרים לוקחים את הכדור הזה או את כדורים אחרים לקשב וריכוז, וזוכים ליהנות מריכוז ורוגע נפשי כמו כל אחד אחר, אין בזה שום חיסרון ואין בזה שום בעיה, ואם שואלים אתכם על בחור בשידוכים ואתם יודעים שהבחור לוקח ריטלין, בדרך כלל אין שום היתר לספר על כך להורי המדוברת, כי זה לא נחשב לחיסרון או בעיה רפואית. אני לא מדבר עם מקרים של היפראקטיביות מאוד קשה וכדו', שזה משהו שמפריע לחיים ובוודאי לחיי הנישואין. סתם אדם שלוקח ריטלין אין בזה שום חיסרון, כמו שאין חיסרון בלקחת 'אופטלגין' או 'מוקסיפן'."

"בכל אופן אותו שידוך ירד מהפרק, וכעבור זמן קצר התארכה המדוברת עם בחור אחר, שלא לקח ריטלין..."

"אחרי החתונה התברר לה ולהוריה, שלפעמים זה דווקא חיסרון גדול כשהבחור לא לוקח ריטלין, כי אותו בחור היה זקוק לריטלין בצורה הרבה יותר רצינית מהבחור הקודם, אלא שהוא לא לקח את התרופה, והוא היה צריך לקחת עוד כמה תרופות יותר רציניות, כי הוא היה אדם אלים ובעייתי והסתבך כל הזמן עם אנשים, עם שכנים, עם המעסיקים בעבודה שהתחלפו בזה אחר זה כי הוא לא החזיק בשום מקום לימודים או עבודה יותר משבוע וחצי... עבר זמן מה ונפרדה החבילה."

"והנה כעבור כמה שנים, אביה של המדוברת ההיא השתתף באפיית מצות בחבורה, שם אפו מצות עם כל דקדוקי ההלכה. הוא הבחין בבחור מבוגר שהיה קצת מוכר לו, הוא לא הצליח להיזכר מאיפה הם מכירים אבל היה בטוח שהוא פגש אותו בעבר. הבחור דווקא לא זיהה אותו."

"בכל פעם שהיתה הפסקה קלה במלאכת אפיית המצות, התיישב אותו בחור בצד, שלף מהכיס משניות ולמד בשקידה מופלאה."

הגיע אליו הבחור והוא שואל אותו: "מה אתה עושה בחיים?"... הבחור ענה שהוא מתעתד ללמוד באוניברסיטה... "הצדיק רבי לייבל קוטנר התחיל לשאוג בכוחות לא לו: "אתה לא מתבייש? לאוניברסיטה אתה הולך??? בשביל זה ירדה נשמתך לעולם?! מה אתה לא מסוגל ללמוד תורה?", הבחור הוכה בכזאת תדהמה... ואני הבנתי שמהמשפחה הזאת אני כבר לא אקבל תרומות לבית החולים...

נאמנם של גדולי ישראל, הרב ד"ר מנחם ברייר הי"ו,
בשיחה מיוחדת עם 'לקראת שבת', על קדושת החיים ועוד...

יעקב א. לוסטיגמן

"אברקם זמן בא ב'מים" (בראשית כ"ד, א')

עלול רופא לעשות, וזאת טעות נוראה משתי סיבות: קודם כל כי צריך להשקיע בכל אחד, גם אם סיכויי ההחלמה שלו נמוכים יחסית, וגם כי סטטיסטיקה היא לא חזות הכל. אנחנו במרכז הרפואי 'מעייני הישועה' קוראים תיגר על ההתנהלות המקובלת בעולם הרפואה הלא יהודי, ואנחנו זוכים לחזות ב'מעייני הישועה' בלא מעט 'ניסים רפואיים'. אנשים שבניגוד לכל הציפיות והתחזיות של הספרות הרפואית, קמו על רגליהם ויצאו מבית החולים כשהם בריאים ושלמים.

"רק לפני מספר שבועות היה אצלנו חולה קשה ומורכב, שהיה מורדם ומונשם. הוא לא היה בן 80 ולא בן 90. אפילו לא בן מאה. החולה היה בן 103!!! כמעט בכל בית חולים אחר בעולם היו משאירים אותו למות, כי בגיל כה ועם מצב רפואי כזה אין לו סיכוי בכלל. אבל אנחנו החיינו, הנשמנו וטיפלנו ובחסדי שמים הוא החלים, נגמל ממכשיר ההנשמה ויצא מבית החולים כשהוא צועד על רגליו! מקרה דומה אירע באחרונה עם אשה בת 97. ברור לנו שלא מוחנו הדל עשה זאת, אלא בורא עולם.

"לא מזמן היתה פה אשה עם בעיות לב קשות, בגיל 95. באף בית

רבים מתושבי בני ברק מכירים היטב את הרב ד"ר מנחם ברייר הי"ו, מחבר הספר 'פנקסו של רופא'. בבית החולים 'מעייני הישועה' הוא מוכר כסגן המנהל הרפואי, בבתי הכנסת בעיר הם רואים אותו שוקד על תלמודו, כשמראהו כשל אברך כולל ותיק ובר אוריין.

מי שלא מכיר את הרב ברייר, עלול לטעות ולחשוב שהוא מגלם בתוכו שני ניגודים. מצד אחד רופא, מצד שני יהודי תורני העוסק בסוגיות אתיות קשות של רפואה והלכה, מול מרנן ורבנן גדולי הדור. אבל מי שכן מכיר, יודע שאצל הרב ברייר אין שום ניגוד בין הדברים. ההיפך הוא הנכון, הם משתלבים יחד וכל צד באישיות שלו, מאיר ומשפיע על הפן האחר, וביחד הם מייצרים יצירה מופלאה של יהודי שעושה את רצון הבורא מבוקר ועד ליל, פעם בדרך של הגשת עזרה לחולים ונדכאים בכפיפות לדעת פוסקי הדור, ופעם על ידי צלילה מהירה לעמקה של סוגיא תלמודית מורכבת.

"האמת היא שכדי להיות רופא טוב, צריך להיות קשוב למצוקות החולים ומשפחותיהם, ולהיכנס לנעליהם", אומר הרב ברייר בשיחה עם 'לקראת שבת'. "התורה, ההלכה היהודית, מציבה בפני הרופא חיצים ותמורות דרך, ואומרת לו מתי צריך להתאמץ ומתי להרפות. "אם אין יראת אלוקים במקום הזה", אמר יצחק אבינו לאבימלך מלך גרר, 'והרגוני'. ממש ככה. אין הכוונה שכל רופא שאינו שומר תורה ומצוות הוא מקפד חיים חלילה, אבל המצפן המוסרי שלו שונה, הוא לא מחויב להלכה ולדעת התורה של פוסקי הדור, וממילא הוא עלול לעשות טעויות קשות מאוד, כי בדעתו של בשר ודם, זה נראה שאת חולה פלוני אסור להציל חלילה וחס, בזמן שההלכה אומרת את ההיפך הגמור.

"לא זו בלבד, אלא שכללי הרפואה הרי בנויים במידה רבה על סטטיסטיקה. אדם בגיל כזה וכזה, כשמצבו הגופני כך וכך, סיכויי ההישרדות אפסיים, ולכן אין סיבה להשקיע בו... כאלו חשבונות

חולים אחר לא הסכימו לטפל בה, אנחנו טיפלנו בה ובחסדי שמים התייצב מצבה.

"כשיש יראת אלוקים, יש כבוד לחיי אדם באשר הם! לא בגלל שהוא ילד קטן ויש לו הורים, לא בגלל שהוא איש מאוד חכם שתורם לסביבה, לא בגלל שהוא עובד ו'צרני', לא בגלל שהוא חבר במפלגה פלונית או שייך לאיגוד אלמוני. בגלל שהוא בן אדם! בגלל שתפקידו של רופא זה להציל חיי אדם, כל אדם! כל המציל נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא, זה נאמר רק על צעירים? האם אדם דמנטי שאינו בצלילות הדעת הוא לא 'נפש אחת מישראל'?" הרב ד"ר ברייר, מקדיש את חייו למאבק בנושא הזה. הוא אחראי מטעם רבני 'ועד ההלכה' של מעייני הישועה, על אתיקה וקדושת החיים, ומתפקיד זה הוא מקרין על ההתייחסות לחולים סופניים ודמנטים, ובעלי איכות חיים ירודה בכל מערכת הרפואה הישראלית.

במרוצת השנים זכה הרב ברייר לעמוד בקשר קרוב עם מרן ורבנן גדולי ופוסקי הדור מכל החוגים והעדויות, וביתר שאת עם מרן הגר"ש ואזנר זצ"ל ומרן הגר"נ קרליץ זצ"ל, ש'מעייני הישועה' היה קרוב ללבם ושחיוו את דעתם בכל סוגיא רפואית מורכבת ככל שתהיה, מה ששימש את גדולי ישראל בהוצאת פסקי הלכה לדורות בתחום החולה הסופני, הדמנטי (אלצהיימר), איכות חיים ירודה, ביצוע קולונוסקופיה, ממוגרפיה ועוד.

"אני רוצה לומר דבר נפלא ששמעתי מכמה וכמה גדולי ישראל, בכל הקשור לחולים דמנטים ובעלי איכות חיים ירודה, אנשים שאיבדו את צלילות הדעת ל"ע. בהשקפה הלא-יהודית, מסתכלים עליהם כמו על אנשים מיותרים חלילה וחס. הם סתם נמצאים כאן, כבר לא מהווים חלק מהחברה האנושית, כי הם לא יכולים לדבר ולתקשר עם הסביבה ומהווים כביכול 'נטל על החברה' רח"ל.

"אבל ההשקפה היהודית, כך אומרים גדולי התורה, ההשקפה היהודית בנושא זה היא ההיפך הגמור. הרי האנשים הללו אינם מסוגלים לחטוא, הם סובלים ייסורים שמכפרים על כל החטאים שהם עשו בעבר חלילה. מה נשאר? יהודי שאינו חוטא ואין בו שמץ של חטא, כלומר צדיק! צדיקים כאלו שבזכותם העולם קיים! כך אומרים גדולי ישראל! זה היחס שלנו אל אנשים במצב הזה, הם לא מיותרים חלילה, הם לא נמצאים כאן סתם, הם כיפת הברזל וחומת המגן האמתית של עם ישראל! בזכותם אנחנו קיימים!"

"לפני מספר שנים, כמדומני שהיה זה לפני למעלה מעשור, נסעתי לממלכה הבריטית, בשליחותם של גדולי ישראל מן בעל ה'שבט הלוי', הגר"נ קרליץ זצ"ל ובלחט"א מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א, על מנת לגייס כספי תרומות לטובת בית החולים. עשינו רשימה של מכשירים שהיו חסרים או ישנים מדי, ויצאתי עם הרשימה הזאת ללונדון, שם השתתפתי בכמה כנסים, ופקדתי בתים של יהודים נדיבי לב כדי להתרים אותם.

"היתה שם יהודייה אחת, אשה שומרת מצוות, שאינה חרדית. היא

פנתה אלי ואמרה לי שהיא רוצה לתרום סכום מסוים לבית החולים. הראיתי לה את הרשימה, והיא אמרה שהיא תחשוב על זה ותחליט מה היא רוצה לתרום.

"באותה התקופה ביקרתי בביתו של הגאון רבי אהרן דוד דונר שליט"א, וקיבלתי טלפון בהול מרופא טיפול הנמרץ, שסיפר לי שאחד המאושפזים במחלקה, בגיל מתקדם מאוד, נמצא במצב רפואי קשה ומורכב, ויש מי שמבקש שלא להנשים אותו. היו שם כמה אנשים שערכבו ובלבלו מושגים, ואפילו הלכו למרן בעל 'שבט הלוי', שאמר שלפי מה שהם מספרים נראה שאכן אין חובה להנשים את היהודי הזה.

"היהודי הזה, הקשיש החולה, היה לא אחר מאשר הרה"צ רבי לייבל קוטנר זצ"ל, זקן חסידי גור ומחשובי הקהילה, שאיבד את אשתו ושמונת ילדיו בשואה, ובכל זאת לא נשברה רוחו והציל ילדים רבים גם רוחנית וגם פיזית, ואת חלקם הוא גם חיתן. הכרתי אותו רבות בשנים עוד משנות ילדותי כי הוא היה ידיד אמת של אבי מורי ר' בן ציון שמואל אליהו ברייר ז"ל. ר' לייבלה היה אדם בעל שיעור קומה, היתה לו עזות דקדושה, וכשהוא ראה צורך לומר לאדם את האמת, הוא היה אומר אותה ללא כחל וסרק. הוא לא נשא פנים לאיש!

"אני עצמי טיפלתי בו לפני שיצאתי ללונדון, הייתי בקשר יומיומי עם רופאי הטיפול הנמרץ בישראל, וידעתי שבמצב הזה כן צריך להנשים. הבנתי שמישהו טעה וערבב מושגים. משהו לא תקין בהחלטה הזאת. אמרתי לרופא, שכמנהל הרפואי של 'מעייני הישועה' אני פוקד עליו להנשים את המטופל, אם חלילה יגיע מצב שיהיה צורך לעשות זאת. מיד התקשרתי לרב וואזנר כדי לוודא שאכן שאלו את השאלה בצורה לא נכונה, ומרן ה'שבט הלוי' אמר לי שהוא סומך עלי בהצגת הנתונים, ואם אני מברר ומבין שכן צריך להנשים - כמובן שהוא לא סובר אחרת, משום שאכן הטעו אותו ומסרו לו פרטים לא מדויקים.

"בסייעתא דשמיא, כל המאורע היה בעת שישבתי בביתו של הרב דונר, הוא שמע את התגובה הנסערת שלי כשאמר שיש להימנע מהנשמתו של חולה במעייני הישועה, הוא ראה איך אני מתקשר ומצליח לדבר עם הרב וואזנר בתוך זמן קצר, וגם שמע את התייחסותו של הרב וואזנר לעניין, הדברים עשו עליו רושם חזק מאוד, ובעקבות אותו מקרה, בדרשותיו בפני הציבור בלונדון הזכיר הרב דונר ביתר שאת את המלחמה על קדושת החיים שהיה עד לה, מה שהשפיע על כמה וכמה מנגידי הקהילה, שאכן תרמו בעין יפה בחסדי שמים.

"אבל הסיפור הזה עוד לא נגמר", ממשיך ד"ר ברייר, "למעשה, עיקר הסיפור מגיע בשלב הבא. האירוע הזה קרה בסביבות חודש אלול. בחג הסוכות אני נוהג לקיים כל שנה, בסייעתא דשמיא, כנס מיוחד במינו בליל הושענא רבא, שבו עוסקים בנושאים תורניים שונים כולל רפואה בהלכה. רבנים חשובים מגדולי הפוסקים וגדולי הדרשנים יושבים אל תוך הלילה, ודנים בנושאים הלכתיים מרתקים. "הכינוס מתקיים כבר 30 שנה ברציפות כן ירבו, אומנם בשנתיים האחרונות זה עבר בשידור ולא היה כינוס פיזי בגלל הנחיות

הנייר עולה בע מחירי הדפסות וכרי נצלו את ההזדמנות

מבצע המתנות הגדול של 'דרש
התקשרו עכשיו, תירמו וזכו מי

תרום 23 ש
למשך 12 ח
סך כל התרומה
וקבל מי
• סט 'משנה
של 'דר
• ספר המפ
המשנ
* סט 'משנה ברור
וכן ספר המפתח

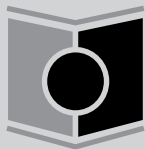

תרום 20 ש"ח לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 200 ש"ח
וקבל מיידית
• סט 'לקראת שבת'
• ספר המפתח על
המשנ"ב
* 'לקראת שבת' סט הספרים שנקרא
בשקיקה בכל העולם היהודי, 5 כרכים
עם אלפי סיפורים מרתקים לפרשת
השבוע מלוקטים מהמבחר של
עלוני 'לקראת שבת' של 'דרשו'
וכן ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 20 ש"ח לחודש
למשך 6 חודשים
סך כל התרומה 120 ש"ח
וקבל מיידית
• חמשה חומשי תורה
של 'דרשו'
• סט 'דרש דוד' על
התורה
• ספר המפתח על
המשנ"ב
* חמשה חומשי תורה בכרך אחד * סט 3
כרכים 'דרש דוד' על התורה * ספר
המפתח על המשנ"ב

המבצע לזמן מוגבל, למבצע

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

עשרות אחוזים יכונות הספרים עולים לשבוע אחד בלבד!

ו' ואחינו' מסתיים בעוד כשבוע
יידיית במתנת של ספרי 'דרשו'

תרום 28 ש"ח לחודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 448 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- סט 'דרש דוד'
- חמשה חומשי תורה
- וספר המפתח על משנ"ב

* משנ"ב - 6 כרכים, 'לקראת שבת' - 5 כרכים,
'דרש דוד' - על התורה 3 כרכים, חמשה חומשי
תורה בכרך אחד, ספר המפתח על המשנ"ב

ומשנ"ב ש"ח לחודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 384 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- ספר 'דרש דוד'
- ספר המפתח על המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים,
'לקראת שבת' - 5 כרכים,
ספר 'דרש דוד' - על מסכת אבות,
ספר המפתח על המשנ"ב

ש"ח לחודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 276 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- ספר 'דרש דוד'
- ספר המפתח על המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים,
על המשנ"ב

'דרשו' הגדול 02-5609000

ראש ישיבת מיר זצ"ל הביא דוגמא, אודות אמא של מלכות, הרבנית בתיה קרליץ ע"ה, אם דודי הגאב"ד מרן הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל, שהיתה צדקנית גדולה היא קבעה לעצמה מנהג מסויים, שכרוך בגבורה אמיתית, לאכול את אותם המאכלים כל יום, בוקר צהרים וערב ללא כל שינוי - במשך קרוב לארבעים שנה!

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

ההספד שהתורה קושרת לראשה של שרה אימנו כוללת תואר אחד ומיוחד: 'שני חיי שרה'. מפרש רש"י מדוע כפלה התורה בלשונה "ויהיו חיי שרה", ושוב "שני חיי שרה"? מלמד ש"כולם שוין לטובה". והנה קולמוסים רבים נשתברו כדי לנסות ולהבין את כוונת רש"י. הרי המתבונן בפסוקי התורה ומעלעל מעט בקורות חייה של שרה המובאים בה, יוכח כמה תלאות ויסורים, נסיונות ומהמורות היו מנת חלקה בחייה; ימי אור כשדים, ימי שבייה במצרים, לקיחתה לבית אבימלך מלך גרר, צפייתה לזרע של קיימא, הימים הקשים שישמעאל גדל בביתה, ועוד.

לכאורה, כיצד ניתן להגדיר את כל ימי חייה של שרה שכולם שוין לטובה? כשהיו לה גם לא מעט ימים קשים?

הגה"צ רבי שמואל אהרן יודלביץ זצ"ל, בספרו 'מעיל שמואל' על התורה, מעורר שגם אם נאמר שהכוונה היא אל חייה הרוחניים, עדיין הדבר טעון ביאור רב. הרי חלוקות הדעות ממתי הכיר אברהם את בוראו (ראה מדרש רבה תולדות סד), ולפי דעות שונות הוא הכיר את בוראו רק בהיותו בן ארבעים ושמונה, אם נחשב את הפרשי הגיל בין אברהם לשרה שעמד על עשר שנים, נמצא ששרה הכירה את בוראה רק בגיל שלושים ושמונה! וכיצד ניתן לומר עליה שכל חייה שוין לטובה? הרי שלושים ושמונה שנים לא זכתה להכיר את בוראה?

רבי שמואל אהרן מסביר את הענין באופן נפלא. רק אצל אברהם אבינו ושרה אמנו ניתן להחשיב גם את השנים שעדיין לא זכו להכיר את בוראם כמי שהכירוהו, לפי שכל העת היו חוקרים ומחפשים מי הוא הבורא האמיתי של העולם, ובמשך כל אותו הזמן לא פסקו מלהתחקות אחר קסם סוד הבריה.

לכן, למרות שבתחילת חייה עדיין לא הכירה שרה את בוראה, אף על פי כן אין הדבר נחשב לה כחטא, אלא אדרבה גם אותן שנים נחשבים כחלק מעבודת הבורא בכך שטרחה לחפש ולמצוא אותו, והיטב שייך להגדיר את כל ימי חייה כשוין לטובה.

נפלא ביותר!

הנה, פשטות הלשון 'כולם שוין לטובה' מורה על כך שכל חייה עברו עליה בלא שום שינוי. למרות שמצד כוחות הנפש המוטבעים באדם הוא נתון כל העת לעליות ולמורדות, פעמים לזמנים קשים יותר שלא הכל מתנהל בהם למישרים, ולחילופין ליום שההצלחה מאירה פנים. אך אצל שרה היתה בה מעלה מיוחדת בניגוד לטבע העולם, שתמיד תמיד היתה נתונה במצב עקבי ורציף של עליה, אחוזה במעלותיה הגבוהות, ודבוקה באמונתה. בלי שינוי, בלי רפיון. ומתוך זאת שהתורה בחרה לפרט דוקא מעלה זו מתוך שלל מעלותיה הנשגבות של שרה, עלינו להסיק מכך שזה היה תמצית כל המעלות! והשבח הגדול ביותר שניתן להכתיר אותה! אך הדבר קשה מעט להבנה, כיצד יתכן שכל חייה עברו עליה לטובה בלא שום שינוי? הרי סוף סוף כאמור זה בניגוד לדרכו של עולם שהאדם מטבעו נתון למצבים שונים כל העת?

אלא ההסבר הוא כך:

כל אדם עובר מצבים קשים ושונים במהלך חייו, ובכל גיל עליו להתמודד עם הבעיות התואמות לאותו הגיל. בשנות הנעורים האדם עדיין מלא בהמון מרץ והתלהבות, ומגלה עולם חדש, הכל מפליא בעיניו ומגרה. הוא עדיין לא הספיק להשכיל באופן מספיק חד וברור שהעולם איננו משחק, הוא בר חלוף, כל רגע שעובר אין לו תמורה. אך בשלב זה כח השאיפה והשמחה יחד עם שאר הכוחות

בשבח זה טמון בנוסף לקח נפלא ומוסר השכל עצום בעבודת ה':

שפועלים וחיים באדם קיימים במלוא התוקף, ועליו להתמודד לרסן ולהגביל את הכוחות הללו שישמשו אותו לטובה, ולנצל את זמנו כראוי לתורה ומצוות.

מצד שני, ישנה מעלה עצומה במרץ ובהתלהבות הזאת, משום שהיא היא המדרבנת והמסייעת לו לאדם בלימוד התורה ובעבודת ה', ואם רק ישיכל לנתב את הרעננות והחשק שקיימים בו בנעוריו לענייני הרוח ועבודת ה', ייצא נשכר.

לעומת זאת, כאשר האדם מגיע לגיל הזקנה הוא נעשה תשוש ואדיש יותר גם לדברים חשובים אחרים - שבצעירותו נגעו לליבו חזקו ועודדו אותו. כוחותיו אינם עומדים לו כבעבר, וכל פעולה דורשת ממנו הרבה יותר כח ומאמץ. אך גם התאווה והנסיגות שהתמודד איתם בנעוריו נחלשו והתמעטו אצלו. נוסף לו על כך נסיון החיים וכובד הראש שגורמים לו להתייחס אל החיים בצורה אחרת, אחראית ורצינית יותר. הוא מודע יותר לערך הזמן וליוקרתו. בשלב זה של ימי הזקנה, הנסיון של האדם הוא לסלק מעצמו את האדישות ולהחיות בו את הרגש וההתלהבות לתורה ועבודת ה'.

האדמו"ר בעל ה'נתיבות שלום' מסלונים זצ"ל, בתקופה בה שימש כראש ישיבת סלונים, ביטא זאת היטב בשפת המעשה. כאשר הגיע פעם הגאון רבי יצחק אייזיק כהנא שליט"א, רב ומו"צ בירושלים, להתפלל בישיבת סלונים הסמוכה לביתו, ניגש אליו ראש הישיבה לאחר התפילה ואמר לו בדרך צחות:

"תמיד חקרת, אם יש להעדיף להתפלל עם אנשים מבוגרים או שמא דוקא עם צעירים. כי אצל הצעירים מצד אחד התפילה היא בהתלהבות גדולה בכל החיות והרעננות, אך מצד שני גם ה'קוגעל' המוגש בקידושא רבה לאחר התפילה, נחטף ונאכל על ידם בהתלהבות ובלהט..."

"מאידיך גיסא, אצל המבוגרים אמנם התפילה היא בקרירות, שמא מתוך חולשה שמא מתוך אדישות, אך גם ה'קוגעל' לאחר התפילה נאכל באותה אדישות ובקרירות..."

בשמו של מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א, אומרים על דברי התנא באבות (ד, כא): "רבי אליעזר הקפר אומר הקנאה והתאווה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם". שלא לחינם הזכיר רבי אליעזר הקפר את שלושת המידות הללו לפי סדר זה הכבוד אחר התאווה, והתאווה אחר הקנאה. משום שכך עיקר סדר התמודדותיו של האדם. למרות ששלושת המידות הללו שייכות לכל הגילאים, אך העבודה העיקרית שייכת בעיקר לשכבת גיל מסויים:

'הקנאה' מתפתחת אצל האדם כבר מהרגע הראשון, עוד בהיותו יניק רך וחסר דעת, כאשר הוא רואה אצל חבירו מיני מתיקה ליבו חומד ומקנא בו, וכבר בגיל זה עליו להתמודד ולהתגבר על הקנאה. 'התאווה' היא מידה שמתמודדים עימה בעיקר בתקופה המאוחרת יותר של ימי הבחורות, תאווה הראיה, האכילה, הקדושה. ואילו רדיפת 'הכבוד' מתחילה בעיקר בגיל השיבה, כאשר זקנו מתחיל להלבין, ליבו אכול לראות כיצד חבירו פלוני עלה לגדולה וכיצד לאלמוני חלקו כבוד רב יותר ממנו, והדבר מאיץ בו לרדוף אחר הכבוד עד כלות...

כך בכל שלב ושלב של החיים האדם מתמודד עם נסיגות ומצבים בעיתם ובזמנם. החכמה והגבורה היא לגבור בכל גיל על הבעיות והמהמורות שצצות אז, ולא לאבד את הכיוון והשאיפה אל התכלית, ואדרבה להשתמש במעלות הקיימות אז באופן חיובי. בשנים הצעירות לנתב את מרץ נעורים ותאווה כדי להשיג מעלות החכמה ולרכוש יראת שמים. ומצד שני, בגיל הזקנה כאשר שולטת הקרירות והאדישות עליו לצאת מהן, ובשארית כוחותיו להכניס חשק שמחה ומרץ נעורים בעבודת ה'.

הגה"צ רבי חיים טודרוס הרש"ל זצ"ל, מפארי גידוליה וצדיקיה של שכונת 'שערי חסד', היה רגיל לספר בערגה כי רבו הגדול הגה"צ רבי צבי הירש ברוידא זצ"ל, חתנו של ה'סבא מקעלם' - מרן הגאון רבי שמחה זיסל זיו זצ"ל, היה משנן כל העת את הפסוק: "זכור את בוראך בימי בחרותיך עד אשר לא יבואו ימי הרעה והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ" (קהלת יב, א). רבי הירש היה משנן את הפסוק בניגון מצמרר של לימוד המוסר הנהוג בקעלם, ומתוך התעוררות והתרגשות גדולה.

פעם העיזו נערים מהשכונה לשואלו הרי כבר מזמן אינך עומד בימי הבחורות? שכן הוא היה אז ממש בגיל מבוגר. השיב להם רבי חיים טודרוס: "הרי כל יום ויום הוא ימי הבחורות כלפי היום שיבוא למחר ולמחרתיים, בהם אני נעשה זקן יותר, ועלי להתחזק ולהחדיר בי שאף ימי הבגרות עדיין נחשבים הם לימי הבחורות".

מעתה, נבין מה הוא השבח שמשבחת התורה את שרה, שכל שנותיה היו שוין לטובה בלא שינויים. אין הכוונה שהיו שוין מבחינת הקשיים והנסיגות שעברו עליה, הרי זה לא יתכן מצד טבעו של האדם, ובוודאי גם היא התמודדה עם אין ספור עליות ומורדות, נסיגות ומהמורות.

אלא הכוונה היא, שלמרות הקשיים שהתמודדה איתם היא לא הרפתה מלעבוד את ה' בשלימות ובאמונה, והמצבים הללו לא רק שלא העיבו עליה מלאחוז בדרך ובנתיב ששאפה להגיע, אלא אף הם היו חלק בלתי נפרד משגרת חייה. 'כולם שוין לטובה', בדביקות ובאדיקות להגיע אל המטרה הנכספת, לשלימות בעבודת ה' ולהזריח את האמונה בעולם.

מעלת הקביעות והעקביות

הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר, עורר בשיחותיו שכדי ליכות למעלה זו של 'כולם שוין לטובה', העצה היעוצה היא לאדם שיקבע לעצמו לחיות בתוך סדר יום קבוע ויציב, שלא יזוז ולא ישנה ממנו בשום אופן. כי אחת מתכונות היצר הוא לבלבל את האדם, והדרך הפשוטה והקלה שלו לעשות זאת זה הוא על ידי שיבוש סדר יומו. בכך הוא גורם לו ללכת לישון מאוחר, ופועל היוצא ממנו הוא איבוד צלילות הדעת, תשישות ועייפות מיותרת, וזה פתח לכשלונות רבים; להתגברות הכעס, לחוסר כוונה בתפילה, לחוסר סבלנות ועוד. אך במידה והאדם קובע את סדר יומו במסמרות, על ידי כך הוא מגיע לישון הדעת ולשלוה מיוחדת, שאך תסייע לו להתרומם ולהתעלות בכל התחומים.

"לא חודש אחד, אלא לפחות 4 חודשים! נסו ארבעה חודשים, בלי שום התחייבות, בלי שום החלטה להמשיך לתמיד, רק לניסיון 'לראות מה זה'. אחרי התקופה הזו, כשתבינו ותרגישו את מהותה ותועלתה של המסגרת, רק אז תחליטו האם וכיצד אתם מעוניינים להמשיך הלאה..."

שיחות עם לומדי ויודעי ה'דף היומי בהלכה'
לקראת סיום והתחלת ה'משנה ברורה' - חורף תשפ"ב

הרה"ג מרדכי יוסף שטראוס

הרה"ח אהרן כהן

בעוד כארבעה חודשים; חודש אדר א' הבא עלינו לטובה ולברכה, זה יקרה. בעיניים נוצצות מאושר, בקול שפוף מהתרגשות, יעמדו המוני לומדי ה'דף היומי הלכה' ויסימו את ששת חלקי המשנה ברורה.

ללא ספק, אחד מהדברים המיוחדים את הסדר המיוחד של ה'דף היומי בהלכה', הוא המבחן החודשי בדרשו. שיחה קצרה עם לומד נבחן, ואתה קולט שזה לא רק תכנית או סדר לימוד יומי, מצד שני זה גם לא עוד מבחן חודשי על הלימוד. מדובר במשהו אחר לגמרי; לימוד מתוכנן ומוגדר, המשולב בחן מסגרת מבחנים ייחודית המדרבנת לעמוד בקצב הלימוד, ובעיקר לימוד הדק היטב בליבון ובירור ההלכה עד לידיעת ההלכה על בוריה.

פנינו לשיחה עם הרה"ג מרדכי יוסף שטראוס, מחשובי הלומדים בכולל במעלה אדומים, הזוכה להיבחן מדי חודש על הלימוד החודשי, לשמוע מניסיונו העשיר ולהחכים.

מתי הצטרפת לנבחני דרשו?

"המבחן הראשון בו השתתפתי בכלל באחד ממבחני 'דרשו', היה בהיותי בחור לפני כ-14 שנה, במבחן החודשי בסדר הדף היומי בגמרא. אאמו"ר שליט"א כבר מאז המבחן הראשון של 'דרשו' בארה"ק, עושה מדי חודש את מבחני הדף היומי, כולל המבחנים המסכמים בכל 4 חודשים = 120 דף, כשברוך השם כעת הוא זוכה כבר בשלישי בקודש להיבחן במסגרת 'קנין ש"ס'. כך שדי מובן למה גם נמשכתי בדרכו בלימוד הדף היומי - ומשם גם למבחני 'דרשו'."

מה גרם לך להצטרף להבחן על ה'דף היומי בהלכה'?

"אליבא דאמת, זה ארך די הרבה זמן. בכל חודש בהשתתפותי במבחן החודשי בסדר ה'דף היומי', הבחנתי במבחנים בסדר ההלכה, אף שכמעט מדי חודש עלה לי הרעיון להצטרף, למעשה זה נדחה בכל פעם לחודש הבא. זכורני שאמרת לעצמי פעם; לא היום, אבל 'יום יבוא' ואלמד ואבחן גם על זה..."

"כשנכנסתי לכולל התחילו בדיוק בלימוד חלק ג' של המשנה ברורה, במסגרת הדף היומי בהלכה, כך שקפצתי על המציאה, וברוך

השם נפתח סניף של 'דרשו בכולל'. וכך בנוסף לרווח האישי, יכולתי להעיד על עוד עשרות אברכים בכולל, שזכו לסיים את כל הלכות שבת, הלכה למעשה, במקביל ללימוד העיוני בכולל. מאז גם זכיתי להמשיך במסגרת הסדר המיוחד, בלימוד, שינון וידיעת ההלכות הנחוצות בשאר חלקי 'אורח חיים'."

כמה פעמים אתה לומד כל חודש את החומר לפני המבחן?

"האמת", ציין הוא בעדינות נעימה, "מגיל צעיר הייתי לומד די הרבה משנה ברורה, כך שהדברים לא זרים לי כלל. אך אף על פי כן, אני לומד לפחות פעמיים את החומר החודשי, כך אני מקווה שלא אהיה כמשפך - 'מכניס בזו ומוציא בזו', כמאמר התנא במס' אבות, אלא הדברים ייכנסו לראש ויעמדו לזיכרון לדעת את המעשה אשר נעשה."

מה תוכל לציין כטיפ כנבחן וותיק?

"קודם כל", נשמע הוא נחרץ, "חייבים לשמור על העקביות של המסגרת. אישית", משתף הוא בסיפור מהמבחן האחרון, "זכיתי לעמוד בכור המבחן על לימוד במסגרת הכולל. המבחן היה ביום ראשון בבוקר. היה זה מבחן מאתגר במיוחד, כשאחר המבחן כאב לי הראש, והיה לי מאוד קשה להתרכז. אך ב"ה בהתאם להנ"ל, בכל זאת ניגשתי למבחן החודשי במסגרת 'דרשו בכולל', ואכן ב"ה

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

"שמעתי איך שמשוגע מדבר, ופשיטא שלא נתקבלו דבריו כלל אצלי. ויש ללמוד מזה, שאם שמעתי ח"ו איזה לשון הרע מפלוני, אחזיק אותו שלפי שעה, בעת שדיבר לשון הרע, היה משוגע, כמו שאמרו חז"ל: 'אין אדם עובר עבירה, אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות. ועוד יש ללמוד מזה, שתחזיק את היצר הרע למשוגע"

התבוננות מיוחדת מכל דבר של הגה"צ רבי שמואל הומינר זצ"ל

הרב יהושע לייבזון

בפרשת השבוע בה התורה מתארת את ההתבוננות של אליעזר עבד אברהם במעשיה של רבקה, וכדברי הפסוק 'והאיש משתאה לדעת ההצליח ד' דרכו' בחרתי להביא בפניכם מאמר מרתק על הגה"צ רבי שמואל הומינר זצוק"ל. רבי שמואל שקראו לו 'החפץ חיים השני', כי כמעט לא היה פה קדוש כמותו בירושלים. ובמאמר זה נביא על המבט של הצדיק והלימוד שלו מוסר השכל לחיים כמעט מכל דבר.

את המאמר כתב הרב נתן אנשין (מתוך 'קהילות'):

מכל דבר למד רבי שמואל הומינר מוסר-השכל, אפילו דבר פשוט כמו נסיעה באוטובוס שימש בשבילו דוגמה לעבודת ה'; "נסעת באוטו ובאמצע הנסיעה נתעוררתי בעזה"י אילו היה הנהג מפסיק את עבודתו ומדבר חצי שעה דברים בטלים - כמה היו האנשים מתקצפים עלי: 'הלא אתה גורם לנו בלבול ושינוי סדר!' הלא בעוד חמישה רגעים, זה צריך כאן וזה כאן, היתכן לעשות עוול כזה?! כן צריך לחיות בחשבון זה 'כי נוסעים אנחנו', כל משך חיינו בעולם הוא רק נסיעה ארוכה; וקח לך משל כשאתה הולך לשיבה ללמוד שיעור הקבוע לך, הלא סדרי המרכבה וכמה עולמות ומלאכים מונהגים על ידך, ואם ח"ו תפסיק מלימוד, הלא אתה מעכב את כולם, וממש אתה שולח יד בקדושי עליון, לבלבל ולקלקל ר"ל" (מפנקסיו של עבד המלך, פרק תורה).

עצות עמוקות בדרכי התורה למד רבי שמואל אף מהתבוננות ב... משוגע; "שמעתי איך שמשוגע מדבר, ופשיטא שלא נתקבלו דבריו כלל אצלי. ויש ללמוד מזה, שאם שמעתי ח"ו איזה לשון הרע מפלוני, אחזיק אותו שלפי שעה, בעת שדיבר לשון הרע, היה משוגע, כמו שאמרו חז"ל: 'אין אדם עובר עבירה, אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות. ועוד יש ללמוד מזה, שתחזיק את היצר הרע למשוגע, והבן מאד: (שם, פרק פה קדוש).

ספר שלם בשם 'עצה ותושיה' חיבר על שמירת הפה מכל דיבור אסור. בפרק הראשון הוא מדמה את הלשון למתנה חביבה ויקרה שהמלך נתן לעבדו, וכדי לשומרה מנוק, בנה שתי חומות סביבה, וציווה על העבד שיזהר מאד שהאויב לא יחטוף את המתנה, ובכך יגרום לנזקים גדולים לבית המלוכה. כך הוא כוח הדיבור, שהוא

מתנה גדולה לאדם שיוכל לעבוד בה את ה' בתפילה ובלימוד תורה. אך הבורא הקיף את המתנה בשיניים ובשפתיים כדי שישמרו על הלשון שלא תיחטף על ידי היצר לצורך דיבורים אסורים (עפ"י ערכין ט"ז). וכאן מבקש רבי שמואל מהקורא, שיתבונן כמה יסורים סבל בינקותו כשבקעו לו השיניים, ואלו קשיים היו לו בדיבור עד שהצליח ללמוד לדבר - כל זה כדי להורות לאדם שלא ניתנו לו השיניים כדי לאכול מעדנים, אלא כדי לחסום את הלשון מדיבורים אסורים. ולא עוד, אלא שגם כאבי השיניים שסובל האדם לפעמים, באים לרמוז לו שאינו שומר את פיו כראוי. בהתאם לכך רשם רבי שמואל לעצמו באחד מפינקסיו: "בעוונותי הרבים נעשו לי שלושה נקבים בשלוש שיניים - ועשה תשובה להתחזק מאוד לעצום שיניך ושפתיך". מאוחר יותר רשם, כי "נעשה חור בשן רביעי, והתעוררתי מאוד לקיים סגירת ועצימת שתי החומות, כמו שכתוב ב'עצה ותושיה' אות א".

לא בכדי קראו לו 'החפץ חיים השני', כי כמעט לא היה פה קדוש כמותו בירושלים, ובנוסף לספרו 'עיקרי דינים' על לשון הרע הקים 'ועד שמירת הלשון' יחד עם המגיד רבי שלום שבדרון ואיש המוסר רבי אליהו לופיאן. מטרת הוועד היתה להחדיר בציבור את תודעת לימוד הספר 'חפץ חיים'. הוועד גם יזם הרצאה מחודשת של הספר הזה שעד אז נדפס באותיות צפופות, ומעתה יצא לראשונה באותיות

באחת הנסיעות הוא הגיע יחד עם המגיד רבי שבתי יודלביץ למחנה הצבאי 'צריפין'. מספר תלמידו שהצטרף לנסיעה, כי רבי שמואל פנה אז למפקד המחנה ושאל אותו מדוע אנשי הצבא תולים את הצלחתם בכוחם ובעוצם ידם, ואינם טורחים להזכיר שם שמים

פנה אז למפקד המחנה ושאל אותו מדוע אנשי הצבא תולים את הצלחתם בכוחם ובעוצם ידם, ואינם טורחים להזכיר שם שמים, הלוא ברור כי לולא עזרת ה' לא היו יכולים להתקיים מול אויביהם. התלמיד השתומם: איך הוא מעז לדבר דיבורים כה ישירים לקצין צבא? אך למרבה הפלא ענה לו המפקד: "ידע כבוד הרב, כי אפילו שהרב מודע לכך שהכל נעשה בעזרת ה' הרי אנחנו מודעים לכך הרבה יותר, אנו חשים זאת בכל רגע, וברור לנו שבדרך הטבע אין הסבר לכוח עמידתנו נגד אויבינו, ובוודאי יד ה' עושה זאת. אך לשאלתך מדוע אנחנו לא אומרים זאת, הוא משום שכאשר ישמע העם שאין בכוחנו לעמוד מול האויב, תיפול רוחם". רבי שמואל לא ממש הסכים לדבריו, אך ציין לזכותו שהרשה לו ולרבי שבתי להניח תפילין לצעירים רבים במחנה.

(מתוך 'קהילות' - המבשר חשון תשפ"ב)

מורבעות וברורות. במהדורה זו צורף גם ספרו 'עיקרי דינים', ומאז התבססו כל המהדורות על הוצאה זו. אף את הספר שמירת הלשון הדפיסו אנשי הועד באותיות מרובעות ומרווחות. הם גם חילקו את הספר ליותר כותרות, ותירגמו את כל דברי הזהר המובאים בספר. כמו כן אירגנו שיעורים של רבנים חשובים בנושא שמירת הלשון, ובמיוחד דאגו להשריש את הדבר בקרב ילדי תלמודי התורה. ביזמנו יש רישום מענין הקשור לנושא המדובר: "ליל שבת קודש [פרשת] בא, ראיתי בחלום שהחפץ חיים יושב על יד השולחן ולומד בפנים מאירות ושמחות, וחיוך קל על שפתיו".

בביתו של רבי שמואל היה הדיבור אודות אנשים, דבר משולל מכל וכל. שמא תאמר שכל הזמן היסה את אנשי סביבתו מלדבר לשון הרע, סיפר חתנו רבי משה אורי לינדר, כי בטרם התקבל כבן בית אצל רבי שמואל חשב שישמע כל הזמן: ש... ש... שלא יגיעו ח"ו לידי לשון הרע, אך מאז שנכנס לביתו של אותו צדיק גילה, כי בעצם אין בסביבתו שום ניסיון לדבר סרה על איש, כי השיח בשולחן היה תמיד רק בדברי תורה ויראת שמים, ומעבר לכך לא גילו שום התעניינות.

בכלל היה זה מנוגד לגמרי לטבעו של רבי שמואל לגעור במאן דהוא; דיבורו היה בנחת, ואף כשהיה צריך משהו בבית, היה מבקש כמתחנן, כאילו הוא אורח. וכדרכו ללמוד דרכי חיים מכל פסוק בתנ"ך, למד גם זאת מהפסוק: "ויאמר ה' אל קין אי הבל אחיך" (בראשית ב, ה) ופרש"י: "להכנס אתו בדברי נחת - אולי ישוב". מזה אתה למד, כשאתה בא להוכיח לאחד ולהדריך בדרך ישרה, תכנס עמו בדברי נחת, ואחר כך תמשיך איתו לעבודת השם יתברך (שם, פרק פה קדוש).

רבי שמואל היה עורך נסיעות לערי ישראל כדי להפיץ יהדות בעם. באחת הנסיעות הוא הגיע יחד עם המגיד רבי שבתי יודלביץ למחנה הצבאי 'צריפין'. מספר תלמידו שהצטרף לנסיעה, כי רבי שמואל

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

**שוב הכל תרו בעיניהם אחר הטבעת הסוררת המונחת על הארץ,
וכשנמצאה - שב החתן וניסה להניחה על אצבע כלתו. אולם גם הפעם, ה'
ישמור ויציל: הטבעת שוב נפלה ארצה, בפעם השלישית! אימה וחלחלה
אהזו בנוכחים. כולם נלחצו ולא הבינו את המשמעות. הלא מדובר ברגע
דרמטי, מרגש מאין כמוהו. ומשהו פה משובש לגמרי. שוב ושוב הטבעת
נופלת, נראה כי מעשה שטן הוא זה...**

מה התחולל ברגעים המרטיטים תחת החופה, ולמה?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"מה' יצא הדבר" (בראשית כ"ד, ו')

משאלת הלב העמוקה, השאיפה הכמוסה והנכספת ביותר של כל
אב ואם בישראל באשר הם, היא לזכות לגדל דורות ישרים מבורכים,
להשיאם בבוא העת עם זיווגם ההגון והראוי, לראות את בתי ילדיהם
נבנים לתפארה בדרך התורה המסורה לנו מדור לדור, ולרוות נחת
מדור הנכדים, ואחר כך הנינים, וגם לרקוד בשמחות בני הנינים, בלי
עין הרע.

אבל התהליך כולו - מתחיל בנישואי הילדים עצמם. שם עוברת
החוליה לדור הבא, זה הצומת המכריע - והוא לא קל. עינינו הרואות
משפחות רבות בישראל, אשר בבוא תקופת הקמת הבתים של
הדור הבא, שריוות במבוכה ובמצוקה, תוהות, מבולבלות ומגששות
את דרכן באפילה. במה להתמקד, מה לשאול, כיצד לברר, למה
השידוך מתעכב ומתי כבר יגיע הרגע הגדול...

אין ספק, כי תקופת השידוכים - אינה תקופה קלה. זו תקופה
של בירורים חוזרים ונשנים, קבלת דרישות שלום שביררו עלינו,
לפעמים אנו נשאלים שאלות פוגעניות, ולפעמים - חלילה - שואלים
שאלות כאלה. לצד כל זה יש ציפיה הומה, כמיהה של ממש לשבור
כבר צלחת בשעה טובה ומוצלחת, ולפעמים - הרגע הזה מתעכב,
עוד ועוד ועוד, ואיש אינו יודע עד מתי...

פרשת השבוע מתארת את השידוך הראשון שנעשה בעם ישראל,
כאשר יצחק - בנו של היהודי הראשון, אברהם אבינו, עומד להקים
בית בישראל. בתורה מתוארת מסכת פתלתלה ורבת תהפוכות,
הגדרת המיועדת, מקום מגוריה, מסע מופלא אליה - שכולל קפיצת
הדרך, סירובו של אביה להכיר בשידוך המתגבש וסופו הטראגי,
נסיגנות של אחיה - לבן הארמי להילחם בשידוך הקורם עור וגידים,
ולבסוף - אמירה ברורה, פשוטה וחלקה: 'מהשם יצא הדבר!'

לא בחינם מתארת התורה בפרוטרוט את כל הפרשה האמורה, את
כל השתלשלות העניינים. יש כאן משהו מעורר התבוננות: הנה כי
כן, כבר בשידוך הראשון בעם היהודי - זה לא היה קל, זה לא היה

פשוט. היה זה מסע ארוך, לארץ זרה, לחרן הרחוקה, בחיפוש אחר
אשה לא מוכרת. אם לא די בכך - למסע הזה נלוו קשיים ומפריעים
נוספים. אבל בסוף - הכל הפך לנס פלאי אחד גדול: היתה כאן
קפיצת הדרך, סימן שמימי של חסד, והתגברות על מכשול ומפריע
בדרך לשידוך הרצוי.

אלו הדברים אותם גילה ה'חזון איש' זצ"ל במתק לשונו: אנו חיים
בדור שכולו הסתר פנים, קשה לראות ולהיווכח בכל עת ורגע בידו
העילאית המכוונת של בורא עולם. כל זה נכון לאורך כל החיים, עד
שמגיע רגע אחד נפלא - והוא הרגע בו צריך להקים בית בישראל, ואז
רואים בעיניים, ממששים באצבעות, מרגישים בכל חדרי הלב - כי
בורא עולם מדריך, מכוון, נותן את המידע הנכון, מסדר את העניינים
- כדי שהשידוך הנכון, הוא ורק הוא, ייצא אל הפועל, ובזמן הנכון!
ולכן, ראשית, חשוב לחדד את ההבנה הזו בקרב רבים כל כך המצפים
לישועתם, או כאלה שנבוכים ולא יודעים כיצד יתקדם הדבר
לשיבועות רצונם. אחים יקרים, שימו לב ונשמה: נושא השידוכים, כל
כולו, מנוהל בידיים הטובות ביותר, בידיו של בורא עולם. רואים את
זה, מרגישים את זה, חשים בכך בכל צעד ושעל. ניתן לסמוך עליו
יתברך בעיניים עצומות, להתחזק בביטחון ואמונה מלאים כי הוא
יורה את דרכנו ויכוון את צעדינו, בדרך לשידוך הנכון ובזמן הנכון.

פתח האיש ושאל 'איך הבחור המדובר ביראת שמים?', וה'חזון איש' השיבו: 'בסדר, אבל יש מקום לשיפור'. שוב שאל אותו יהודי: 'ואיך הוא בלימוד התורה?', ושוב נענה לו ה'חזון איש', כי גם בזה יש מקום לשיפור. לא נחה דעתו של הלה והוא הוסיף והכביר שאלות, על מידותיו של הבחור

פחיתות כבוד בלענות לכל יהודי על כל שאלה, והוא הסכים ברצון. פתח האיש ושאל 'איך הבחור המדובר ביראת שמים?', וה'חזון איש' השיבו: 'בסדר, אבל יש מקום לשיפור'. שוב שאל אותו יהודי: 'ואיך הוא בלימוד התורה?', ושוב נענה לו ה'חזון איש', כי גם בזה יש מקום לשיפור. לא נחה דעתו של הלה והוא הוסיף והכביר שאלות, על מידותיו של הבחור, התנהגותו בין חבריו, החינוך שקיבל וכן הלאה, ועל כולן השיב לו ה'חזון איש' אותה תשובה סתמית: 'יש מקום לשיפור...'

אם חשבנו שהאיש הבין את הרמז הדק, מסתבר שההיפך הוא הנכון. רגע לפני שיצא, הפטיר ואמר: 'אז אם אני מסכם את השיחה, מתברר שמדובר בבחור כליל המעלות, אשר ידיו רב לו ביראת שמים טובה, בלימוד התורה כהלכה, במידות טובות, ועוד ועוד. כל שנותר לו הוא להשתפר קצת, ואז יגיע לשיא השיאים!' - סיכם, הודה ל'חזון איש' על המידע, ועוד באותו ערב נסגר השידוך בסימן טוב ומזל טוב...

כשה'חזון איש' סיפר את הסיפור לאחותו, הוסיף ואמר: 'ראי נא מה קרה כאן. הלה בא לשאול בעצתי, ומתוך שלא רציתי לספר את מלוא גנותו של הבחור, אמרתי זאת ברמז בלבד. אבל בורא עולם רצה שהשידוך ייצא אל הפועל, אז אותו שואל, אדם בר דעת, הבין את הרמז בדיוק הפוך ממשמעותו הפשוטה, ולהבנתו - מדובר בבחור כליל המעלות, שעוד רגע נוגע בשיא העליה הרוחנית האפשרית. האין רואים כאן את יד ה' עין בעין?!'

סיפור נפלא זה, המופיע בספר 'מעשה איש', מחדד את ההבנה עד כמה כל שידוך, באשר הוא, הוא מעשה יד' בורא עולם בכבודו ובעצמו, הוא ולא אחר. כשמגיע השידוך הנכון, נאטמות האוזניים, מסתתמת ההבנה. רמזים גלויים מתפרשים בדרך הפוכה, הכל משתנה ומשתבש - כדי להגיע ליעד שהועיד בורא עולם: להוציא את השידוך לפועל!

וכשם שבסיפור הזה אנו רואים כיצד בורא עולם משבש את

דברי חז"ל, המגלים לנו כי מאז בריאת העולם יושב הקדוש ברוך הוא ומזווג זיווגים, אינם טעונים הוכחה. כל בר דעת מבין, כל מי שסגר שידוך אי פעם יודע, שכאשר הגיע הרגע - בורא עולם נטל את ידו והוביל אותו לתוך השידוך הנכון, מנע ממנו את השידוך שאינו כזה, והצמיד אותו מעדנות לבניין ביתו. אמור מעתה, אין מקום ללחץ או לדאגה, גם אם ממתנים זמן רב, גם אם נבוכים ותוהים בדרך - אין מה לדאוג, השדכן הטוב בעולם עובד בשבילנו!

ולא פחות חשוב - לקחת את המסר מהפרשה, ללמוד ממה שעשה אליעזר בדרכו אל השידוך הזה. מסעו רצוף שיחות עם בורא עולם, שוב ושוב הוא מתפלל ומודה, מבקש עזרה ומשבח, מחנן פני קונו ומהללו על עזרתו עד הנה. ברגע שאדם מבין שכל השידוך הוא רק בידיים של בורא עולם - אין לו מה לעשות חוץ מלפנות אליו, להודות שוב ושוב על כל הטוב, על כל שידוך שבוטל וגם על ההמתנה שלפעמים מייסרת, ולבקש כי השידוך האמיתי בוא יבוא בקרוב ממש!

והאמת, שהמשימה הזו מוטלת על כולנו. כן, גם על ילדים, בחורים, מתבגרים או קשישים, ולא רק מי שבגיל השידוכים או בגיל של מחתני הילדים. כי לבקש ולהתפלל על מכר או חבר, על ידיד או בן משפחה - כולנו יכולים. וכשאנו מבינים שבאמת כל נושא השידוכים הוא רק בידי בורא עולם - על כולנו מוטלת אחריות לקרוע שערי שמים למען מעוכבי הזיווג, המוכרים לנו יותר ופחות, כי אנחנו יכולים לפעול עבורם אצל השדכן בעצמו, שיקדמם לראש התור כבר היום!

חשיבות יתירה היא לזכור שגם שעת החתונה, הרגע הגדול בו הבית נבנה, גם הוא מתוכנן לפרטי פרטים. בורא עולם עומד על המשמר, יודע מהו הרגע הנכון ומכוון אותנו אליו. נכון, לפעמים חוסר הוודאות קצת מבלבל ומטריד, אבל מה לנו להיות מוטרדים, כשהשדכן בעצמו לצידנו, מוודא ועוקב שהחתונה תתקיים מתוך רוב אושר ושמחה, בדקה הנכונה בדיוק!

הבה ניקח את המסר העולה מפרשת השבוע, להתחזק באמונה ובביטחון כי 'מהשם יצא הדבר'. כל שידוך מתוכנן, כל זיווג נקבע מלמעלה, במי מדובר, מתי הוא יקרה, כמה ייסורי נפש נעבור עד אליו, ואיך בדיוק תיראה השמחה הגדולה לכשתתרחש. כל מה שמוטל עלינו הוא רק לבקש ולהתחנן, להודות ולשבח, להתפלל למען מעוכבי הזיווג, לייחל לישועתם ולברכם מכל הלב, ובמהרה יישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כלה!

הרמז שהובן (לא) נכון...

את הסיפור הבא סיפר ה'חזון איש' זצ"ל לאחותו - 'אשת חבר' של הסטייפלער זצ"ל, סיפור ש'בדידיה הוה עובדא': ביום מן הימים, נקש מאן דהוא על דלתו, וביקש לברר על בחור מסויים, לתהות על קנקנו. מציעים לו בחור כחתן לבתו כלילת המעלות, והואיל והוא יודע שה'חזון איש' מכיר את הבחור - ביקש מה'חזון איש' לספק עליו אינפורמציה. ה'חזון איש', ענוותן ושפל ברך היה, לא ראה כל

שוב הכל תרו בעיניהם אחר הטבעת הסוררת המונחת על הארץ, וכשנמצאה - שב החתן והניסה להניחה על אצבע כלתו. אולם גם הפעם, ה' ישמור ויציל:

הטבעת שוב נפלה ארצה, בפעם השלישית!

אימה וחלחלה אחזו בנוכחים. כולם נלחצו ולא הבינו את המשמעות. הלא מדובר ברגע דרמטי, מרגש מאין כמוהו. זהו הרגע בו נבנה הבית, יוצקים את יסודותיו. ומשהו פה משובש לגמרי, לא עובד לחלוטין.

שוב ושוב הטבעת נופלת, נראה כי מעשה שטן הוא זה!

רק הרב מבריסק, נותר שליו ורגוע. הוא ביקש כי ירימו שוב את הטבעת, וברוגע ושלווה ביקש מהחתן לשוב ולהניחה על אצבע כלתו, כשהפעם - המשימה צלחה, הטבעת הונחה כדת וכדין, ומעמד החופה הסתיים בכי טוב...

אולם קשה היה שלא לחוש באווירה העכורה שנוצרה. זה לא רק נראה מוזר, זה נראה שמהו מכוון מלמעלה, משהו או משהו ניסה למנוע את הקידושין האלה. כשהחתן נטל את הכלה בדרכו לחדר הייחוד, כשהכל עומדים ותוהים מה קרה ומה יקרה עכשיו, ניגש הרב מבריסק אל הזוג הצעיר, ואמר להם בחיוך נלבב:

'הלא תבינו, כי בורא עולם, מסבב כל הסיבות, קבע את הרגע המדויק בו יקדש החתן דגן את הכלה. אולם, כנראה אנחנו, בני האנוש, מיהרנו קמעא, הגענו לרגע הזה מוקדם מהמתוכנן... והלא בורא עולם יודע את הרגע המדויק, הנכון, המתאים, הרגע הזה בו הוא קבע שהחתן יקדש את הכלה, וזה לא יכול לקרות אפילו חצי דקה קודם!

מה חשבתם? שהוא יתפשר על הרגע שלכם? שמהו פה יכול להיות 'בערך', או 'כמעט'? הלא מדובר בהקמת בית, זה חייב להיות ברגע המדויק והנכון! ולכן קבע בורא עולם בחכמתו העצומה, כי הטבעת תיפול, שוב ושוב, עד שיגיע הרגע הנכון. ועתה, כמה מאושרים אתם שבורא עולם שמר עליכם, ווידא כי הקידושין יתבצעו ברגע המדויק אליו כיוון, לטובת הקמת ביתכם בשעה טובה ומוצלחת, ברגע המכוון והמדויק!

סיפור מופלא זה מחדד לנגד עינינו את המסר המחזק והמעצים כל כך: נכון, ההמתנה אינה קלה, לפעמים היא מייסרת, רוויית אכזבות, עמוסת משברים. עוד ועוד שידוכים עולים ויורדים, עוד ועוד תקוות מתנפצות אל סלעי המציאות. אבל - - -

הבה נזכור כי יש יד מכוונת, יש מישהו שמנהל את הכל מלמעלה. הוא יודע מי השידוך הנכון, מתי הוא יבוא, באיזה יום, באיזה רגע, באיזה דקה ובאיזה שנה - ייבנה הבית. וממילא, הבה נתחזק באמונה וביטחון בבורא עולם, נפנה אליו ונבקש את עזרתו, כי הוא מכוון ומנהל את עולם השידוכים במו ידיו, והוא יביאנו לרגע המאושר, ברגע הנכון!

בקשה לאבד את התבונה?

אל הרה"ק בעל ה'פני מנחם' מגור זי"ע נכנס יהודי, ועל פניו אותות עצב ותסכול. 'רבי', פנה בקול נכאים, 'לפני תקופה קצרה חיתנתי

**במשך ארבעים יום רצופים,
יש להיכנס לבית הכנסת
במיוחד לטובת סגולה זו, לומר
את אחד מספרי התהלים -
המחולק לחמישה ספרים.
קודם אמירת התהלים יש
לבקש את הבקשה ולנדב כסף
לצדקה, ולאחריה - להבטיח
לומר 'נשמת' בבוא הישועה**

ההבנה האנושית הפשוטה כדי לפעול שידוך, כך בדיוק הוא פועל כדי למנוע שידוך לא נכון, או כדי לדחות את השידוך הנכון למועד הנכון. פעמים כה רבות שידוכים שדוברו בעבר הרחוק והקרוב, מתבצעים בפועל כעבור חודשים או שנים - כי זמנם טרם הגיע. שידוכים שנראים מתאימים - מוסרים מהשולחן, ושידוכים שנראים לא קשורים - הופכים לחתונות מאושרות.

אחים יקרים, בורא עולם מכוון ומנהיג, מנהל את עולם השידוכים בצורה הטובה ביותר. הבה נתחזק בלבטוח בו, להתפלל אליו, לבקש את עזרתו ולהאמין בכוחו - ונזכה לשמוח יחדיו בשמחות צאצאיו מתוך רוב שמחה!

הטבעת נפלה ארצה!

היה זה באחת החופות, עת הוזמן הרב מבריסק זצ"ל לסדר חופה וקידושין. האולם היה מסודר ומואר באור יקרות, מחותנים לבושים במיטב המחלצות התרגשו בין קירותיו, וחתן וכלה נרגשים יצאו לחופה בשירה מרטיטה. הגיע הרגע הגדול, בו החתן נוטל את הטבעת ועומד לשים אותה על האצבע של רעייתו לעתיד, ואז זה קרה:

הטבעת נפלה ארצה!

ההתרגשות פינתה את מקומה למבוכה, הטבעת נפלה על הרצפה, נחבאת בין נעלי העומדים תחת החופה. כעבור חצי דקה נמצאה, ושוב ניגש החתן להניחה על אצבע כלתו, ושוב זה קרה:

הטבעת נפלה ארצה, בפעם השנייה!

הפעם זה כבר לא היה רק מבין, זה אפילו היה מוזר, שלא לומר מפחיד. משהו כאן נראה משובש, לא הולך, לא מתאים. שטבעת תיפול פעמיים בעיצומו של מעמד חופה? שיד נעלמה תמונע מחתן להניח טבעת על אצבע כלתו ולקדשה כדת משה וישראל? מה

אחים יקרים, כל המוטל עלינו הוא להתפלל ולבקש ממזווג הזיווגים, מהשדכן הטוב והיחיד בעולם. הוא מנהל את הדברים בצורה הטובה ביותר, הוא יביא את השידוך הנכון, ידאג שהמידע שנשמע - יהיה המידע הנכון עבורנו, ויפעל שהשידוך הזה יקרה. עלינו מוטל רק להודות לו על חסדו עימנו ולהתפלל אליו בכל הכח - ויוצר האדם בצלמו יתקין לו בניין עדי עד, בשעה טובה ומוצלחת!

הסגולה לישועה הנכספת..

מתוך הבנה ואמונה בביטחון מלא שהכל בידי בורא עולם, ורק הוא מנהל את העולם כולו ומשדך פלוני לפלונית, גואה ועולה השאיפה הכמוסה לנקוש בשערי שמים בכל הכח, לפותח את הדלת לישועה הנכספת, להצליח לפעול אותה בקרוב ממש. כאן נחשפים אנו לסגולה חזקה ועוצמתית עליה מעיד הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א - ראב"ד העדה החרדית. הוא מספר על סגולה פלאית העוברת במסורת, אשר רבים העידו כי הביאו את הישועה. וכך עובדת הסגולה, נסו והיווכחו:

במשך ארבעים יום רצופים, יש להיכנס לבית הכנסת במיוחד לטובת סגולה זו, לומר את אחד מספרי התהלים - המחולק לחמישה ספרים. קודם אמירת התהלים יש לבקש את הבקשה ולנדב כסף לצדקה, ולאחריה - להבטיח לומר 'נשמת' בבוא הישועה. קל לעשות זאת באמירת ספר רביעי שבתהלים, פרקים צ - קז, אולם ניתן לקיים את הסגולה בכל הספרים, בסדר המדויק האמור: הגעה לבית הכנסת לסגולה זו בלבד, בקשה, צדקה, תהלים והבטחת 'נשמת'. זהו. זה הכל, כמה קל, פשוט, ישים ונגיש. אגב, בעדותו הוא מציין כי סגולה זו כוחה יפה גם למי שזקוק לישועה בבריאות או בפרנסה. הכי חשוב זה המסר: לשאת עיניים לבורא עולם, להתפלל אליו. הוא מנהל את השידוכים, הוא השדכן העולמי, כל מה שצריך הוא לפנות אליו, לשפוך שיח, להודות עכשיו ולהבטיח להודות אחר כך - ושיהיה לכולנו רק בשמחות!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

את בתי, עם חתן שאמרו עליו שהוא כליל המעלות, סיפרו שהוא 'רבי עקיבא איגר' של דורנו. חלפו כמה חודשים ועמדתי על טיבו, ודומה הוא יותר לתנא רבי עקיבא טרם החל לעסוק בתורה בגיל ארבעים, טרם ידע קרוא וכתוב... הוא לא יודע דבר, לא מבין בלימוד, פשוט נפילתי עם חתן עם הארץ של ממש! - תינה הלה את צערו בפני הרבי.

הרבי הקשיב לו בנועם, הרחרר קלות, ואז השיב תשובה שיש הרבה מה ללמוד ממנה: 'ראה נא, הלא את השידוך לבתך, כבר קבע בורא עולם ארבעים יום קודם יצירתה, כפי שחז"ל מגלים. כלומר, לא היתה לך כל השפעה על 'בחירת' החתן, בורא עולם כבר קבע מראש מי הוא ואיזה הוא...

ואותו בורא עולם ידע, שאם תדע את האמת על חתנך העתידי - לא תבצע את השידוך. נו, אז הוא יתן לבתך לשבת רווקה כל ימיה? והחתן - מה הוא אשם? מה עושה הבורא? - נוטל מההורים את השכל וההבנה, ומוליכם כסומים באפלה לסגור את השידוך. הוא מונע מהם את היכולת לברר את הדברים הנכונים, מסתיר מהם את המידע, נוטל מהם את היכולת להחליט אחרת, וכך השידוך בוצע בשעה טובה ומוצלחת. עד כאן מוסכם? - שאל ה'פני מנחם', והלה הנהן...

'אם כן, אין לי אלא להבין, שאתה מליץ על כך שלאחר חתונת הבת - בורא עולם השיב לך את התבונה ופקח את עיניך. אילו היה משאיר את ליבך אטום וחתום, לא מבין ולא מסוגל לעמוד על טיב הדברים - כי אז לא היית מתלונן, שכן זה היה מצבך בעת סגירת השידוך. טענתך היא על שעתה תבונתך חזרה אליך, וגילית מה עשית כשבורא עולם נטל אותה ממך. האם תרצה שבורא עולם ישוב ויקח ממך את תבונתך, לבל תדע לבחון דברים נכוחה גם בהמשך החיים?!" סיפור מופלא זה, שסיפר המשפיע הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, פוקח את העיניים ומאיר את הלב: שידוך הוא לא בחירה באמת, הוא מנוהל לגמרי. בורא עולם עוצם את עיניו של זה ופוקח את עיניו של אחר, חוסם את תבונתו של אחד ומחדד את חושיו של משנהו. בורא עולם מכוון את הדברים כדי שרק השידוכים הנכונים ייצאו אל הפועל, הבה נבטח בו!

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

חכמתה ופקחותה שגרמו לה לומר את הדברים. רעיית רבי יחזקאל אברמסקי היתה אשה מיוחדת בהתנהגותה האצילית, בחכמתה ובאהבת התורה שקיננה בליבה. היא היתה נכדתו של הרי"ב וספגה ממנו את מידותיה הנעלות והמרומומות. כל חייה התמסרה לתורת בעלה הגדול ודאגה לבריאותו. בתקופה מסויימת נהג רבי יחזקאל לנסוע מידי שבוע לבני ברק כדי למסור שיעור שבועי בישיבת סלבודקה. רבי יחזקאל מעולם לא נסע לבדו, רעייתו נהגה להתלוות אליו לנסיעה מידי שבוע. באותה תקופה סבל רבי יחזקאל מלחץ דם גבוה. רעייתו נהגה לעמוד מאחורי דלת בית המדרש, ובכל פעם שהתה שומעת כי הוא מתלהט בריתחא דאוריתא, כשכולו אש להבה, באופן שעלול לסכן את בריאותו, היתה פותחת מעט את הדלת, מסמנת לו בידה ואומרת: "טאטע, גענוג!" אבא'לה מספיק! זוהי דמותה של אשה דגולה השופעת אהבת תורה! (מתוך הספר 'אריה שאג')

להזכיר לי את צרותי? לא סבלתי מספיק מאותו פושע רשע שהתנהג אלי בצורה לא אנושית, והותיר אותי עגונה! וכך במשך דקות ארוכות שפכה הרעיה את מרירותה על ראשם של השוטרים, שהשתכנעו מכנותה, התנצלו על עגמת הנפש שגרמו לה ועזבו אותה לנפשה. לאחר שעזבו השוטרים את הבית, נעלה הרעיה את הדלת על מסגר ובריה, פנתה למחבואו של רבי יחזקאל, נפלה לרגליו והחלה לבכות בכי איום ונורא, כשהיא אומרת: "אני יודעת שתשבח אותי על שהצלתי בחכמתי את חיך. ואמנם כן, אכן זכיתי להציל את חיך. אך אני יכולה להרגע מדבר אחד. איך יכולתי להוציא מפי כאלו מילים נוראות אודותיך? איך יכולתי לכוות אותך פושע ורשע. איך לשוני העזה לבטא מילים כאלו? אין זאת אלא משום שעדיין אינני מעריכה אותך כפי הראוי לך!" במשך שעותיים טרח רבי יחזקאל להרגיע אותה, כשהוא מבהיר כי כל הדיבורים הללו אינם מעידים על שום דבר רע, אלא רק על

המשך מעמוד 9 | הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א

והנה "פטיר ועתיר"! השופט נענה בדרך נס: "הנך זכאי לקבל דחיה!". זהו כוחה של תפילה אמיתית!

"וְתֹאמַר שִׁתָּה אֲדֹנִי וְתִמְהַר וְתִרְדּוּ עַל יְדֵה וְתִשְׁקְהוּ" (בראשית כ"ד, י"ח)

יש להתבונן ולהבין: מנין למדה רבקה לעסוק במצות החדש? הלא בני ביתה היו רשעים, שהרי מי שרק היה שומע את שמו של לבן כבר יודע על מי מדובר, כיון שהתפרסם ברמאויותיו. כמו כן אביה בתואל מת ברשעותו. אם כן, ממי היה לה ללמוד לעשות מעשים טובים שכאלו? שמעתי ממרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל, שביאר זאת על פי מה שמצאנו במדרש, כי אברהם היה שולח לבני משפחתו מכתבים בענייני יסודות האמונה והנהגות טובות, כדי לקרנם ליהדות. גם לבתואל, שהיה בן אחיו, היה שולח מכתבים. כשהיה בתואל פותחם ורואה שאין בהם כסף, היה נותנם לבתו רבקה שתקרא בהם, כי רק כסף עניין אותו... כך, בכל פעם שהייתה רבקה קוראת במכתבים של אברהם אבינו ע"ה, היו הדברים משפיעים עליה, עד שבמשך הזמן הכירה בבורא עולם והחזיקה במידותיה הטובות. מכאן הגיעה למעלתה הגבוהה במידת החדש. (קטעים מלוקטים מתוך הספר 'משכני')

אליעזר נענה. בהגיעו לחרן הוא מעתיר תפילה ארכה להצלחת השידוך. אין די בתפילתו של אברהם על בנו וגם לא בתפילת יצחק על עצמו. אליעזר התחיל להתפלל: "ויאמר... ועשה חסד עם אדוני אברהם... והיה הנערה אשר אומר אליה...", ומיד נענתה תפילתו: "ויהי הוא טרם כילה לדבר והנה רבקה יוצאת... וכדה על שכמה" (כד, טו). זהו כח של תפילה מתוך הלב!

פטיר ועתיר

סיפר לי אחד הרבנים על בחור שביקש לדחות את שירותו הצבאי, ולא הסכימו. נודע לו שבשבוע זה הוא יום הארצייט של הצדיק רבי מרדכי שרעבי זצ"ל, שהיה תמיד אומר - "פטיר ועתיר" - אם הנך רוצה לקבל דחיה - התפלל ותראה ישועות. כמו פטנט פעלה סגולה זו באין סוף מקרים שבאו לפניו... הלה שמע, והלך לציון הצדיק הרב שרעבי זצ"ל. התחנן לפניו וביקש, שכשם שבחיי חיותו היה מעתיר על הבאים לפניו, והיה אומר להם "פטיר ועתיר", כך גם עליו יתחנן במרומים. הבחור הנ"ל התייצב לפני שופט, ששאלו שאלה מפתיעה: "מה אתה רוצה?". והבחור ענה: "אני רוצה ללמוד תורה".

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

סיפר לי יהודי מבוגר המתגורר כאן בבית שמש, שפעם הוא העיז פנים ושאל את מרן הגר"ש ואזנר זצ"ל האם נכונה השמועה שמספרים, שהוא היה פעם בישיבת חכמי לובלין ולא יצא מהבניין במשך שנתיים וחצי ברציפות, מרוב שקידתו בתורה... מרן הרב ואזנר השיב שהסיפור הזה לא נכון, והוא היה סגור בישיבה במשך שנה וחצי בלבד, לא שנתיים וחצי...

מעניין לציין שאותו יהודי שאל את מרן האם צריך לדרוש זאת גם מהבחורים של היום הלומדים בישיבות שיישאו שם ברציפות זמן רב כל כך. השיב מרן זצ"ל בשלילה, ואמר שבחורים צריכים לשמור על התנהגות נורמלית, לישון בזמן, לקום בזמן, וגם לנסוע הביתה בזמנים הקבועים לכך.

בכל אופן, אנחנו לומדים מכל הסיפורים האמורים, את מה שהרמב"ם כתב כבר לפני קרוב אלף שנים: "כתר תורה הרי מונח ועומד ומוכן לכל ישראל. שנאמר 'תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב'. כל מי שירצה יבא ויטול". הכל תלוי בנו!!

לבית המדרש, ושם הוא רואה את הנער כשהוא יושב ולומד בבית המדרש, ולפליאתו מדוע הוא יושב בבית המדרש אחרי שנרמז שהוא לא עמד בבחינה, השיב הנער כי יש עוד קצת זמן עד הנסיעה הבאה של הרכבת, ולכן הוא רוצה לנצל את הזמן וללמוד עוד משהו בינתיים, כשראה המשגיח את גודל חשקו בתורה, על אף האכזבה הגדולה שלא עמד בבחינה, מיד החליט לקבל אותו לישיבה. בעצם זה אותו רעיון, שקידה, השקעה, גיעה ועיסוק בלתי פוסק בדברי תורה, כך צומחים להיות גדול בתורה.

מספרים שמרן הרב ואזנר זצ"ל, כשהיה תלמיד בישיבת 'חכמי לובלין' היה נוהג לשבת בחצר מתחת לעץ אחד שהיה שם בישיבה, ומשנן את חלק 'יורה דעה' שבשולחן ערוך. פעם אחת עבר שם ראש הישיבה רבי מאיר שפירא זצ"ל וראה את זה, והוא אמר בדרך צחות, שאפילו העלים של העץ הזה כבר יודעים 'יורה דעה' בעל פה, מרוב הפעמים שהם שמעו את הרב ואזנר משנן שוב ושוב.

המשך מעמוד 13 | הג"ר דניאל חיים אורלנצ'יק

נמנעו בעבר ברגע האחרון, קם והיה למציאות מוגמרת לשמחת כל הצדדים.

"רק אשה אחת עמדה שם, אבלה וחפזית ראש! אותה דודה בעלת לשון, שבדיבור פיה גרמה לחתן ולכלה צער עצום שנמשך מספר שנים, נזק כספי אדיר וצלקות שילוו אותם לכל החיים, רק כי היא לא הצליחה לשמור על הפה שלה, ודיברה מה שלא היתה צריכה לדבר".

במקום לפטפט עם חברים כמו שעשו כל השאר, הוא פשוט פתח ספר ולמד כמה דקות עד שהסתיימה ההפסקה...

החליט האבא שהבחור הזה יכול להתאים לבתו הגרושה, הוא בירר עליו והתברר לו שזה אותו חתן שכמעט התארס עם בתו. עכשיו הוא כבר יודע מאיפה הוא מכיר אותו. הוא הופתע מאוד שהבחור עוד לא התחתן עד עכשיו, והבין את גודל הטעות שנעשתה כשוויתרו על השידוך הזה. ואכן, לא עברו ימים מרובים והשידוך ההוא שממנו

המשך מעמוד 19 | הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

ממרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, בעל 'שבט הלוי': "מאות אברכים היו יכולים לצמוח תלמידי חכמים ומורי הוראות בישראל, אילו היו גדלים עם סדר יום מסודר, אך היות ומחליפים ימים ללילות ולילות לימים הם נפסדים וכלל ישראל נפסד..."

והוסיף: "כמוכן שיש מושג שאדם מונח בסוגיא ויכול להיות הכרח באופן חד פעמי להישאר ער בלילה לסכס סוגיא או לשננה. אך באופן כללי הוא מוכרח לקבוע לעצמו סדר בשביל להצליח, כי רק כך יש את ישוב הדעת הנצרכת לעליה..."

בנימה אישית אמר הרב וואזנר: "מידי יום מגיעים לכאן שאלות של נפשות, בשביל זה אנו זקוקים להמון אחריות והמון יראת שמים... כל זה שייך רק במי שיש לו יישוב הדעת ומנוחת המחשבה..."

בשו"ת 'שבט הלוי' (ו, א) מסיים הרב וואזנר תשובה מסויימת במשפט חריף ונוקב: "אוי לו לתלמיד חכם שחי בלי סדרים!"

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

ראש ישיבת מיר זצ"ל הביא דוגמא קלאסית לכך, אודות אמא של מלכות, הרבנית בתיה קרליץ ע"ה, אִם דודי הגאב"ד מרן הגאון רבי נסים קרליץ זצ"ל, שהיתה צדקנית גדולה ואהבת התורה יקדה בקרבה בצורה עזה. היא קבעה לעצמה מנהג מסויים, שכרוך בגבורה אמינית ובעקביות עצומה, לאכול את אותם המאכלים כל יום, בוקר צהרים וערב ללא כל שינוי - במשך קרוב לארבעים שנה! הנהגה זו דורשת כוחות מיוחדים, ומרבית בני האדם מוכרחים לשינויים ולהתחדשויות, אך כל אחד לפי דרגתו ומעלתו יכול לעשות לעצמו קביעות שונות בלימוד התורה ובריסון התאוות והמידות. ואין ספק שבן תורה שמנהיג עקביות בסדר יומו מסוגל הרבה יותר בקלות להתגבר על הנסיונות ולהימנע ממכשולים שונים שמזדמנים לפתחו.

כלל הדברים הוא, שהצלחה קונים רק בקביעות ועקביות! כך שמעתי ממגיד המישרים הגאון רבי אהרן טוסיג שליט"א ששמע

הולך??? בשביל זה ירדה נשמתך לעולם?! מה, אתה לא מסוגל ללמוד תורה? לא מתאים לך ללכת לישיבה???...
 "הבחור הוכה בכזאת תדהמה, שהוא קרס על המיטה מרוב פחד. האמת שגם אני נבהלתי נורא, גם מהשאגות, וגם כי הבנתי שמהמשפחה הזאת אני כבר לא אקבל תרומות לבית החולים... פשוט הרמתי את הרגליים שלי וברחתי משם, לא הסתכלתי אחורה, וגם היא לא חיפשה אותי שוב, כדי לומר לי את דעתה על מה שהתחולל שם...
 "מעניין לציין, שאחרי כמה שבועות יצר איתי קשר עורך דין בריטי, שביקש את פרטי החשבון של בית החולים, כי הוא רוצה לבצע העברה כספית לרכישת מכשיר הנשמה יקר. התברר שהאיש הקפידה לקיים את הבטחתה למרות העלבון הצורב שספגה. מאז היא לא יצרה עוד פעם קשר, אבל את ההבטחה שהבטיחה לפני כן לתרום מכשיר הנשמה - היא אכן קיימה. למפרע הבנתי שכשיהודי עושה דבר ברצינות ועם לב טהור, לא יארע מזה נזק. למרות שרבי לייבל לא נשא להם פנים, ולא היסס לומר דברי תוכחה בקול גדול, אודות מי שאינו הולך ללמוד בישיבה, בכל זאת התרומה הגיעה לבית החולים, ולא נפלה ממנה פרוטה אחת ארצה...
 "אגב, אחרי אותו המעשה חי רבי לייבל עוד כחמישה חודשים, חלקם בביתו שבתל אביב, שבהם הוא היה בדעה צלולה, והמשיך להשפיע על סובביו מחכמתו ופיקחותו המיוחדת במינה, וזאת למרות שקודם לכן היה מי שהתייאש ממנו, וסבר שכבר אין טעם להנשים אותו חלילה וחלילה...".

הקורונה, אבל ב"ה הכינוס מתקיים כל שנה, ומעורר הדים נרחבים בארץ ישראל ובעולם כולו. אני מקבל תגובות אפילו מצופים ומאזינים שאינם יהודים. רבים התחזקו והתקרבו לתורה ויראת שמים, בעקבות אותם כינוסים בס"ד.
 "באותה שנה הגיעה והשתתפה אותה גברת עשירה מלונדון, שאמרה שהיא רוצה לתרום מכשיר כלשהו. היא שמעה בתוך הדברים שבבית החולים מאושפז רב גדול, שאני נלחמתי על חייו והצלנו אותו בסייעתא דשמיא, ומאחר והיא הביאה איתה את בנה שעומד להתחיל לימודים באוניברסיטה, היא רוצה שהוא יקבל את ברכתו של הרב, ובלי שום קשר היא רוצה לתרום לבית החולים תרומה נאה, כפי שכבר אמרה לי עוד כשהיינו בלונדון.
 "כמובן שלקחתי אותם אל המחלקה, הגענו לרבי לייבל קוטנר... שכבר הספיק להתאושש. אחרי שכבר חשבו שאסור להנשים אותו כי מצבו לא מאפשר זאת, הוא הונשם ונגמל ממכשיר ההנשמה בסייעתא דשמיא, על ידי הקב"ה והשגחתו העליונה. בהושענא רבה הוא כבר היה מסוגל לדבר עם אנשים, אבל הוא לא אהב את הרעיון שמבקשים ממנו ברכות, הוא ממש התנגד לזה שאנשים חושבים שהברכה שלו שווה משהו, כי הענווה שלו היתה ברמה שאי אפשר לתאר בכלל.
 "הסברתי לו שמדובר בתורמים, וזה חשוב לקבל אותם יפה. הוא ניאות לשמוע, הגיע אליו הבחור והוא שואל אותו: 'מה אתה עושה בחיים?'... הבחור ענה שהוא מתעתד ללמוד באוניברסיטה...
 "הצדיק רבי לייבל קוטנר הפך פתאום לאדם אחר. הוא התחיל לשאוג בכוחות לא לו: 'אתה לא מתבייש? לאוניברסיטה אתה

המשך מעמוד 20 | הרה"ח אהרן כהן

תקופה ארוכה לאחר מכן. הסימונים עוזרים למצוא ולהיזכר בנלמד במהירות רבה, ולאילו שבכל זאת נרתעים מכך, אני מייעץ לקנות סט נוסף של ספרים, ולהחליט מראש שבהם נכתוב ונסמן..."

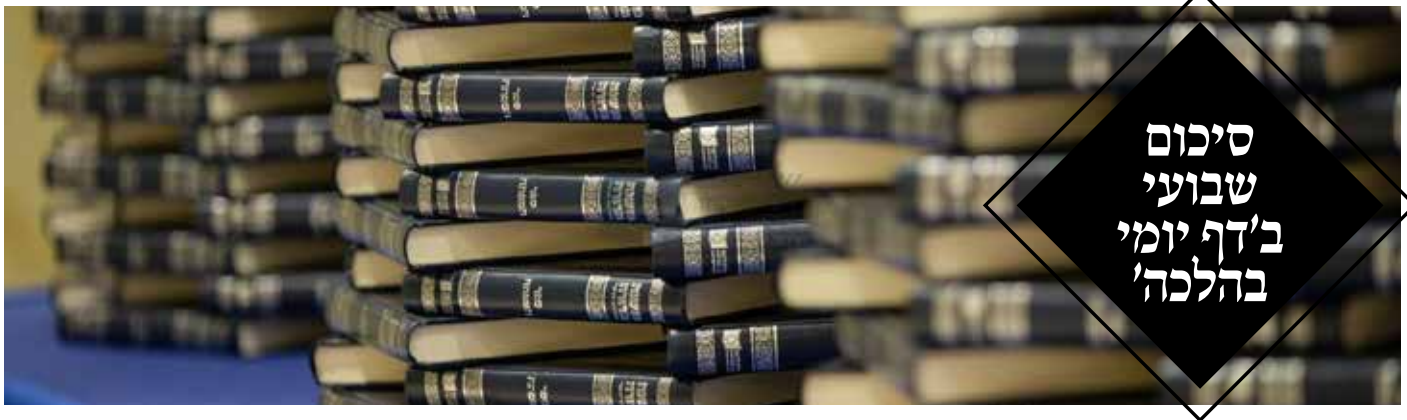
מה תרצה להעביר לחברים או למכרים שלך?
 "טעמו וראו כי טוב!"

"יש רבים שנרתעים בכלל מהמושג 'מבחן' וכבר שנים שלא נבחנו על תוכן כלשהו. דווקא לאלו אני ממליץ מאוד 'לכו תנסו!'. אך כאן הוא מבקש להדגיש; "לא חודש אחד, אלא לפחות 4 חודשים. נסו ארבעה חודשים, בלי שום התחייבות, בלי שום החלטה להמשיך לתמיד, רק לניסיון 'לראות מה זה'. אחרי התקופה הזו, כשתבינו ותרגישו את מהותה ותועלתה של המסגרת, רק אז תחליטו האם וכיצד אתם מעוניינים להמשיך הלאה...".

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
 כתבו לי: a0533185209@gmail.com

יצאתי משם ביתר סיפוק ואושר של ידיעת הלימוד החודשי".
 לצד זה מבקש הוא להאיר נקודה חשובה בעניין הלימוד עצמו: "עם רוב ההלכות שבשולחן ערוך 'אורח חיים', אפילו הדברים הלא פשוטים ונהוגים ממש כסדר, יש לרובנו איזו היכרות מוקדמת. בין אם בלימוד ישן בצורה סדירה, בין אם בשאלות מעשיות שביררנו את ההלכה. יש בזה מעלה, שכך אנו יודעים וזוכרים היטב את ההלכה והלימוד, אך מצד שני, יש בזה קצת בעיה, שהדבר עלול לגרום לנו לטשטש ולא לקלוט נכון את מה שהתחדש לנו בלימוד הנוכחי.

"אני משתדל ללמוד עם עט ביד, ומסמן לעצמי בקו תחתון כל תוכן שיש בו 'חידוש' בשבילי. זו יכולה להיות הלכה שיש בה חידוש בשבילי, וזה יכול להיות קטע קצר שהוא המסקנא של סעיף מסובך. "אמנם", מוסיף הוא ומציין, רבים נרתעים מ'ללכלך' את הספר, מה גם שלפעמים מתחרטים על סימון מוטעה... אולם התועלת שווה את ה'נזק', בין בזמן הלימוד, בין בחזרות, ובין בעיון וחיפוש ההלכה

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ מדוע אתרוג האסור באכילה פסול לקיום המצוה?
- ◆ האם מותר ללמוד בספר פרטי המונח בבית הכנסת?
- ◆ בכמה קשרים יש לקשור את ארבעת המינים?

מהלכות האתרוג

• אתרוג האסור באכילה, פסול. יש אומרים, משום שנאמר על מצנת ארבעת המינים "וְלִקְחֶתֶם לָכֶם... פְּרִי עֵץ הָדָר", ויש לפרש את המילה 'לכם', דהיינו שהאתרוג יהיה ראוי לכם בכל דרכי ההנאה שניתן ליהנות ממנו. ויש אומרים, משום שכאשר אינו ראוי לאכילה, אינו מוגדר כ'פרי'.

• ביום הראשון של סוכות, אין ליטול אתרוג שמעורב בו 'מעשר ראשון', למרות שמותר לאכלו, מאחר והוא שייך ללויים, וביום הראשון צריך לקיים את המצוה באתרוג השייך לנוטל.

• אתרוג שגדל בשנה שלפני שנת השמיטה, ונלקט בשנת השמיטה - נחלקו ראשונים אם יש בו קדושת שביעית; ויש להחמיר.

מהלכות ארבעת המינים

• הלכה למשה מסיני, שאורך הלולב יהיה ארבעה טפחים, ואורך ההדס והערבה - שלושה טפחים. וישנן דעות שונות לגבי אופן המדידה של טפחים אלו; ובנוסף - כידוע - ישנן שתי דעות עיקריות לגבי אורך הטפחים במידות זמננו, המכונות 'השיעור הגדול' ו'השיעור הקטן'.

• דעת רוב הראשונים, שדין 'הָדָר' בארבעת המינים נדרש רק ביום הראשון של חג הסוכות, וכך פסק השולחן ערוך; ויש אומרים, שהוא נדרש בכל שבעת ימי החג, וכך דעת הרמ"א.

• יש מהראשונים שסוברים, שבמקרה שאין אפשרות להשיג ארבעת המינים כשרים, אלא מינים הפסולים מחמת מום - יש ליטול אותם ללא ברכה, כזכרון לקיום המצוה. וכך פסק השולחן ערוך. והרמ"א הביא דעת ראשונים הסוברים, שאם רק הלולב פסול, וסיבת הפסול היא מחמת שהוא יבש; אך הוא אינו יבש לחלוטין - ניתן

אף לברך על ארבעת המינים. ועוד כתב הרמ"א, שיש הסוברים שבמקרה שאין אפשרות אחרת, ניתן לברך אף על הדס 'יבש' שלא יבש לחלוטין, אך לא על אתרוג יבש. ויש אומרים שבמקרה כזה ניתן להקל אף בערבה ובאתרוג.

• מהיום השני של חג הסוכות ואילך, מותר ליטול ארבעת המינים של אחר ללא ידיעתו, משום שאנו מניחים כי כל אדם מתרצה בכך שיקיימו מצוה בחפציו.

• אסור ללמוד בספר של חבירו ללא רשותו. ויש מגדולי האחרונים שכתב, שבספר המונח בבית הכנסת, מותר ללמוד ללא בקשת רשות, כיון שהמביא ספר לבית הכנסת, מביאו על דעת כן.

קשירת ארבעת המינים ואופן נטילתם

• מצוה לאגוד את הלולב, ההדס והערבה, יחד, בקשר על גבי קשר, משום 'נוי מצוה'. ונחלקו הפוסקים אם מצוה זו היא מדאורייתא, או מדרבנן. ואף הנוהגים לתחוב את שלושת המינים באוגדן העשוי מעלי לולב - המכונה 'קושיקל' - יוסיפו ויקשרו אותם יחד בקשר הנ"ל.

• יש אומרים, שצריך לקשור שלושה קשרים בלולב, והיינו - קשר אחד האוגד את הלולב עם ההדס והערבה, ושני קשרים נוספים, האוגדים רק את עלי הלולב. ויש אומרים, שצריך לקשור שלושה קשרים בלולב בפני עצמו, בנוסף על הקשר האוגד את שלושת המינים.

• בנטילת ארבעת המינים, יש לאחוז את הלולב, ההדס והערבה, ביד ימין, ואת האתרוג ביד שמאל. ואם אחז את האתרוג בימין, והלולב בשמאל, יצא ידי חובתו; וראוי ליטול שנית ללא ברכה.

• בעת נטילת ארבעת המינים, יש להחזיקם במאונך, כצורת גדילתם בעץ, דהיינו, ששורשיהם למטה וראשיהם למעלה.

עקבתי השבוע יום אחד אחרי הטלפונים הזורמים למוקד הטלפוני של 'דרשו'. דמעות של התרגשות עמדו בעיני. אני לא יכול לתאר את ההרגשה

הרב יהושע לייבזון

איסוף חוזר, ריכוז במשרד, הזנת נתונים של כל נבחן אל תוך 'חשבון הבנק' הפרטי שלו, חישוב המלגה המגיעה לכל אחד והפקדתה...

מנגינה לאוזן

אבל אין ספק שגולת הכותרת בימים אלו זו ההיערכות לקראת הסיום העולמי של מחזור הלימוד השני של 'הדף היומי בהלכה'.

העמדות הטלפוניות מתגברות ויתוגברו שוב ושוב ככל שיתקרב מועד הסיום, המיקומים כבר נסגרו, התוכנית גם היא כבר מעוצבת פחות או יותר, השירים כבר הולחנו והוקלטו, אבל העבודה האמיתית רק מתחילה: ככל שמתקרב מועד הסיום, גובר הלחץ על הקווים. כל בר בי יודע שמיד אחרי הסיום מגיעה ההתחלה, וכולם רוצים להיות בין הלומדים שמתחילים את 'הדף היומי בהלכה' במחזור הלימוד השלישי שלו.

עקבתי השבוע יום אחד אחרי הטלפונים הזורמים למוקד הטלפוני של 'דרשו', ששוכן במשרד ייעודי וייחודי שהוקם במיוחד לשם כך עם צוות אברכים יקרים שהוכשרו לשם כך, ושנתונים שירות מכל הלב ועם הרבה מאוד כבוד ללומדי התורה.

דמעות של התרגשות עמדו בעיני. אני לא יכול לתאר את ההרגשה שעברה בי כשהטלפונים לא פסקו מצלצל. צלצולי הטלפון היו עבורי מנגינה ערבה לאוזן!

פעם זה בחור צעיר מאשדוד, פעם יהודי מבוגר מנהרייה, בחור מיישיבה גדולה באלעד, וחקלאי שומר שמיטה מיסודות, ממש אנשים מכל הסוגים והמגזרים, מתקשרים מבררים ו... נרשמים. הם מבקשים לקבל את לוח הלימוד, הם רוצים ללמוד 'דף היומי בהלכה'. אשרי העם שככה לו!

מי שנכנס השבוע למשרדי 'דרשו' חשב שהוא נפל ללב לבו של מפעל ענק באזור תעשייה כלשהו. הטלפונים לא מפסיקים צלצל, חבילות ענק נכנסות ויוצאות, משולחנים עם עגלות סוחבים ארגזים עמוסים, ועובדי המשרד מקלידים במרץ ומזינים נתונים במחשבים.

חלק מהפעילות הקדחתנית הזאת, היא השגרה שבמשרדי הארגון. יש ימים עמוסים בכל מקום עבודה, וב'דרשו' יש ימים רבים כאלו. תחשבו על הצוות שצריך לעבוד כדי להפקיד מלגות לכמה עשרות אלפי נבחנים, שכל אחד מהם נבחן במסלול אחר וקיבל ציון אחר, ומגיעה לו מלגה בגובה שונה.

לא הרי אברך שנבחן על 'דף היומי בהלכה' במסלול א', כהרי אברך שנבחן במסלול ב' עם ה'ביאור הלכה', ולא הרי זה וזה כהרי בחור ביישיבה גדולה שנבחן באחד משני המסלולים הללו, וזכאי למלגה בגובה שונה. לא הרי כל אלו גם יחד כהרי בחור ביישיבה קטנה שמקבל זיכוי לרכישת ספרים, או ילד עד גיל 13 וחצי שמקבל רק ציון ואינו זכאי למלגה.

ומה עם צבירת הנקודות? כל אחד מהנבחנים שלא קיבלו מלגה צובר נקודות בהתאם לגובה הציון שלו.

לכל נבחן ב'דרשו' יש קודש אישי, עם 'חשבון בנק' פרטי משלו, שבו נאגרים הנתונים, הנקודות, ציוני העבר, התוכניות בהן הוא השתתף ועוד ועוד.

ומה לגבי הדפסת הספרים? אחת לשבוע או שבועיים יוצא משטח חדש עמוס בסטים של 'משנה ברורה' מבית הדפוס שלא עומד בקצב, גם ההדפסה של שאר ספרי 'דרשו' לא מפסיקה ונמשכת באופן שוטף, אם זה ספרי 'דרש דוד', או 'חומש דרשו', ספרי 'חפץ חיים' ו'שמירת הלשון', ועוד. 'דרשו' מפעיל למעשה מרכז הוצאה לאור של ספרים שכל אחד מהם פופולארי ומבוקש מאוד בזכות עצמו.

על אלו ועוד נוספה עכשיו גם תוכנית 'קנין שביעית', שכמו נתנה זריקת אנדרגלין לעולם התורה, ויצרה גלי נרחבים של לומדי הלכות שביעית על פי סדר הלימוד של התוכנית, במשניות מסכת שביעית וברמב"ם הלכות שביעית, עם חיבורו המופלא של מרן שר התורה, 'דרך אמונה' על הרמב"ם.

רק באחרונה היו מבחני 'קנין ש"ס' ו'קנין הלכה', המבחנים עצמם כבר מאחורינו אבל העבודה סביבם עוד רחוקה מלהסתיים. המבחנים מצריכים איסוף, ריכוז, מיון, חלוקה, פיזור לבודקים השונים, בדיקה על ידי הבודקים ומתן ציון, לאחר מכן איסוף, שליחת דגימות לביקורת כדי לוודא שהבדיקות אכן נעשו כהלכה ושהציונים ניתנים ברמה אחידה,